

Βρυξέλλες, 25.10.2024
COM(2024) 493 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2023

**ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΑ**

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2023
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα έκθεση είναι η 31η έκθεση σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, που υποβλήθηκε βάσει του άρθρου 9 του πρωτοκόλλου σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας (πρωτόκολλο αριθ. 2) της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από το 2018 η έκθεση καλύπτει επίσης τις σχέσεις της Επιτροπής με τα εθνικά κοινοβούλια, τα οποία διαδραματίζουν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στην εφαρμογή των εν λόγω αρχών.

Το 2023 σημειώθηκε αύξηση της συμμετοχής των εθνικών κοινοβουλίων στον πολιτικό διάλογο με την Επιτροπή, με συνολικά 402 γνώμες (αύξηση άνω του 10 % σε σχέση με το 2022). Παρατηρήθηκαν επίσης αρκετές αξιοσημείωτες καινοτομίες όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο τα εθνικά κοινοβούλια εξέφρασαν το ευρύ φάσμα των θέσεών τους σε επίπεδο ΕΕ. Το στοιχείο αυτό κατέδειξε την ευελιξία που προσφέρει ο πολιτικός διάλογος με την Επιτροπή. Ορισμένα κοινοβουλευτικά σώματα προέβησαν επίσης σε εσωτερικές μεταρρυθμίσεις προκειμένου να βελτιώσουν την ικανότητά τους να εκφράζουν την άποψή τους σε επίπεδο ΕΕ.

Το 2023 ήταν το τελευταίο πλήρες έτος της θητείας της Επιτροπής, και κατά το έτος αυτό η Επιτροπή επικεντρώθηκε στην υλοποίηση, πριν από τις ευρωπαϊκές εκλογές του 2024, των δεσμεύσεων που είχε αναλάβει στις πολιτικές κατευθύνσεις του 2019. Κατά συνέπεια, τα εθνικά κοινοβούλια εστίασαν και αυτά σε θεματικό επίπεδο στις κύριες προτεραιότητες της Επιτροπής, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στην Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, στη νέα ώθηση για την ευρωπαϊκή δημοκρατία και στην προώθηση του ευρωπαϊκού τρόπου ζωής μας.

Το γεμάτο προκλήσεις γεωπολιτικό και οικονομικό πλαίσιο, ιδίως ο συνεχιζόμενος επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και η συνεχιζόμενη κρίση στη Μέση Ανατολή, καθώς και ο αντίκτυπός τους, αποτέλεσαν επίσης κεντρικά ζητήματα στις ανταλλαγές απόψεων, μεταξύ άλλων σε διακοινοβουλευτικές συνεδριάσεις όπως η COSAC¹. Η Επιτροπή, πέραν της πλήρους εστίασής της στον τρόπο με τον οποίο οι προτάσεις της λαμβάνουν υπόψη τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας στο πλαίσιο του προγράμματός της για τη βελτίωση της νομοθεσίας, το 2023 έδωσε περισσότερη έμφαση στην απλούστευση των κανόνων και στη μείωση της γραφειοκρατίας για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις.

2. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΑΠΟ ΤΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

2.1. Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Εφαρμογή των δεσμεύσεων για τη βελτίωση της νομοθεσίας και την τελειοποίηση της εργαλειοθήκης της

Το ολοκληρωμένο σύστημα της Επιτροπής για τη βελτίωση της νομοθεσίας, το οποίο κατατάσσεται μεταξύ των κορυφαίων συστημάτων από τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας

¹ Διάσκεψη των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών Ευρωπαϊκών Υποθέσεων των Κοινοβουλίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

και Ανάπτυξης², βασίζεται στις κατευθυντήριες γραμμές και στην εργαλειοθήκη που θεσπίστηκαν το 2021³ σε συνέχεια της ανακοίνωσης του 2021 για τη βελτίωση της νομοθεσίας⁴. Έκτοτε, η Επιτροπή επισυνάπτει πίνακα εκτίμησης της επικουρικότητας σε όλες τις πολιτικά ευαίσθητες και σημαντικές προτάσεις που συνοδεύονται από εκτίμηση των επιπτώσεων. Τον Ιούλιο του 2023 η Επιτροπή επικαιροποίησε περαιτέρω διάφορα στοιχεία της εργαλειοθήκης της⁵. Σε αυτά περιλαμβάνεται η εισαγωγή νέου ελέγχου ανταγωνιστικότητας ως υποχρεωτικού παραρτήματος στις εκτιμήσεις των επιπτώσεων, όπως εξαγγέλθηκε στις ανακοινώσεις της Επιτροπής σχετικά με τη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της ΕΕ και την αρωγή των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (δέσμη μέτρων αρωγής για τις ΜΜΕ)⁶. Όπως και το 2022, η Επιτροπή σημείωσε θετικά αποτελέσματα όσον αφορά την εφαρμογή της προσέγγισης «για κάθε θέσπιση, μία κατάργηση», η οποία λειτουργεί ως «κόφτης κόστους» για νέες προτάσεις, και έλαβε μέτρα για να μειώσει τον φόρτο που προκύπτει από τις απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων κατά 25 %⁷, χωρίς να υπονομευθούν οι σχετικοί στόχοι πολιτικής.

Η Επιτροπή συνέχισε να εφαρμόζει συστηματικά τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας στις νομοθετικές προτάσεις της και έδωσε μεγαλύτερη έμφαση στις εκτιμήσεις εδαφικού αντικτύπου και στην αγροτική θωράκιση⁸, τις οποίες ενίσχυσε και εισήγαγε, αντίστοιχα, το 2022. Ως εκ τούτου, όλες οι εκτιμήσεις των επιπτώσεων που εκδόθηκαν το 2023 περιλάμβαναν μια ολοκληρωμένη διαδικασία αναλυτικής εξέτασης για τον εντοπισμό σημαντικών ασύμμετρων επιπτώσεων των νομοθετικών προτάσεων της Επιτροπής σε συγκεκριμένα εδάφη της ΕΕ (π.χ. διασυνοριακές, αγροτικές, νησιωτικές, ορεινές, εξόχως απόκεντρες ή αραιοκατοικημένες περιοχές). Η εν λόγω μεθοδολογία αναλυτικής εξέτασης προσδιορίζει, στο πλαίσιο διαδικασίας τριών σταδίων⁹, τυχόν δυσανάλογες εδαφικές συνέπειες που ενδέχεται να χρήζουν εκτίμησης εδαφικού αντικτύπου.

² [OECD Regulatory Policy Outlook 2021 \(Προοπτικές του ΟΟΣΑ για την κανονιστική πολιτική 2021\)| en | ΟΟΣΑ.](#)

³ [Better regulation: guidelines and toolbox \(Βελτίωση της νομοθεσίας: κατευθυντήριες γραμμές και εργαλειοθήκη\) \(europa.eu\).](#)

⁴ COM(2021) 219 final.

⁵ Οι αλλαγές αφορούσαν: το εργαλείο #3 (Ο ρόλος της επιτροπής ρυθμιστικού ελέγχου) —και αντικατοπτρίζουν τις αλλαγές στη σύνθεση της επιτροπής: το εργαλείο #11 (Μορφότυπος της έκθεσης εκτίμησης των επιπτώσεων) —και επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο παρουσιάζονται οι πληροφορίες που σχετίζονται με την προσέγγιση «για κάθε θέσπιση, μία κατάργηση» και την εισαγωγή προσαρτήματος για τον έλεγχο της ανταγωνιστικότητας. Βλ. [BR toolbox \(Εργαλειοθήκη για τη βελτίωση της νομοθεσίας\) — Ιούλιος 2023 — FINAL.pdf \(europa.eu\).](#)

⁶ COM(2023) 168 final και COM(2023) 535 final.

⁷ Στην επικείμενη ετήσια έρευνα για τον φόρτο για το 2023 θα περιλαμβάνεται επισκόπηση των διαφόρων αξόνων εργασίας για τη μείωση της γραφειοκρατίας. Η επισκόπηση θα είναι διαθέσιμη στο [Annual Burden Survey — European Commission \(Ετήσια έρευνα για τον φόρτο — Ευρωπαϊκή Επιτροπή\) \(europa.eu\).](#)

⁸ Αγροτική θωράκιση σημαίνει επανεξέταση των πολιτικών από μια αγροτική οπτική γωνία {βλ. ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, της 30ής Ιουνίου 2021, με τίτλο *Ένα μακρόπνοο όραμα για τις αγροτικές περιοχές της ΕΕ — Προς ισχυρότερες, συνδεδεμένες, ανθεκτικές και ευημερούσες αγροτικές περιοχές με ορίζοντα το 2040*, [COM(2021) 345 final]}. Συνεπώς, η αγροτική θωράκιση έγκειται στην εξέταση των πραγματικών και δυνητικών, άμεσων και έμμεσων επιπτώσεων στις θέσεις εργασίας και στην ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών, καθώς και στις αναπτυξιακές προοπτικές, στην κοινωνική ευημερία και στην ποιότητα του περιβάλλοντος στις αγροτικές περιοχές και τις κοινότητες. Εάν μια παρέμβαση της ΕΕ αναμένεται να έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις σε αυτές τις περιοχές και κοινότητες, ο σχεδιασμός και η εφαρμογή της ενδέχεται να πρέπει να προσαρμοστούν στο ειδικό τους πλαίσιο.

⁹ Η Επιτροπή εξετάζει τον δυνητικό εδαφικό αντίκτυπο σε συγκεκριμένους τύπους περιφερειών/περιοχών με τη βοήθεια διερευνητικών ερωτήσεων (Εργαλείο #18: Προσδιορισμός του αντίκτυπου). Κατά περίπτωση, διενεργείται διαδικτυακός έλεγχος αναγκαιότητας εδαφικού αντικτύπου (Εργαλείο #34: Εδαφικός αντίκτυπος) για να αξιολογηθεί αν είναι σκόπιμη η διενέργεια εκτίμησης εδαφικού αντικτύπου. Όταν οι δυνητικές εδαφικές επιπτώσεις θεωρούνται σημαντικές, μια εκτίμηση εδαφικού αντικτύπου παρέχει πληροφορίες σχετικά με τους πιθανούς τύπους επιπτώσεων σε ολόκληρη την ΕΕ και συμβάλλει στον προσδιορισμό των κινητήριων μοχλών και των δυνητικών ευκαιριών προσαρμογής, ώστε να διασφαλιστεί η πιο ομοιόμορφη κατανομή των επιπτώσεων της πολιτικής. Βλ. [BR toolbox - Ιούλιος 2023 - FINAL.pdf \(europa.eu\).](#)

Συμβολή στην απλούστευση και τη μείωση του φόρτου μέσω της πλατφόρμας «Fit for Future»

Το 2023 η πλατφόρμα «Fit for Future»¹⁰ —μία ομάδα εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου που βοηθά την Επιτροπή να απλουστεύσει τη νομοθεσία της ΕΕ και να μειώσει τον περιττό κανονιστικό φόρτο— εξέδωσε 8 γνώμες¹¹. Οι γνώμες αυτές κάλυπταν ευρύ φάσμα θεμάτων: τις δημόσιες συμβάσεις· την επαγγελματική κινητικότητα· το πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη»· τη λειτουργία του κανονισμού για την ευρωπαϊκή τυποποίηση· τον γενικό κανονισμό για την προστασία των δεδομένων· και τρία οριζόντια θέματα τα οποία αφορούσαν ένα ανθεκτικό στις μελλοντικές εξελίξεις κανονιστικό πλαίσιο, την εφαρμογή του «τεστ MME» (το οποίο αξιολογεί τον αντίκτυπο των προτάσεων στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις) και τους φορείς της κοινωνικής οικονομίας. Σε πολλές από τις γνώμες διατυπώθηκαν ιδέες για την απλούστευση και τη μείωση του φόρτου, οι οποίες θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε βελτιώσεις σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο και να διευκολύνουν τη συμμόρφωση με ορισμένους κανόνες¹².

Το δίκτυο RegHub της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών¹³ συνέβαλε στις εργασίες της πλατφόρμας «Fit for Future» για διάφορες γνώμες που εξέδωσε. Για παράδειγμα, το RegHub διεξήγαγε διαβουλεύσεις σχετικά με το πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη» και τις δημόσιες συμβάσεις. Η ανατροφοδότηση και η πείρα που συγκεντρώθηκαν βελτίωσαν την κατανόηση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι τοπικές και περιφερειακές κοινότητες κατά την επιτόπια εφαρμογή των πολιτικών και της νομοθεσίας της ΕΕ. Το δίκτυο RegHub συνέβαλε επίσης στη διαμόρφωση του ετήσιου προγράμματος εργασίας της πλατφόρμας για το 2024, προτείνοντας

¹⁰ Η πλατφόρμα «Fit for Future» αξιοποιεί την εμπειρογνωσία και την πείρα των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών επιπέδων διακυβέρνησης και των ενδιαφερόμενων μερών. Περιλαμβάνει δύο ομάδες: την κυβερνητική ομάδα (εκπρόσωποι εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών από όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών) και την ομάδα ενδιαφερόμενων μερών (εμπειρογνώμονες για τη βελτίωση της νομοθεσίας που εκπροσωπούν επιχειρήσεις και μη κυβερνητικές οργανώσεις, καθώς και η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή). Βλ. https://commission.europa.eu/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-less-costly-and-future-proof/fit-future-platform-f4f_el.

¹¹ https://commission.europa.eu/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-less-costly-and-future-proof/fit-future-platform-f4f/adopted-opinions_el#adopted-opinions--2023

¹² Για παράδειγμα, στη γνώμη για τους [φορείς της κοινωνικής οικονομίας](#) τονίζεται ότι η ευαισθητοποίηση σχετικά με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις που μπορούν να στηρίζουν τις επιχειρήσεις της κοινωνικής οικονομίας μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη διατήρηση της ανταγωνιστικότητάς τους. Στη γνώμη σχετικά με τη διασφάλιση ενός [ανθεκτικού στις μελλοντικές εξελίξεις κανονιστικού πλαισίου](#) για την ενιαία αγορά ζητείται η τυποποίηση και η διαλειτουργικότητα σε επίπεδο ΕΕ, προκειμένου να διευκολυνθούν οι διασυνοριακές συναλλαγές και η μείωση του διοικητικού φόρτου, να ενισχυθεί παράλληλα η συμμόρφωση και να βελτιωθεί η πρόσβαση στην αγορά για τις επιχειρήσεις όλων των μεγεθών. Στη γνώμη για τις [δημόσιες συμβάσεις](#) διατυπώνονται προτάσεις με στόχο την απλούστευση της νομοθεσίας της ΕΕ στον τομέα αυτόν και την ενθάρρυνση των δημόσιων συμβάσεων για την καινοτομία. Επισημαίνεται ότι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές είναι επιφυλακτικές στην προσέγγισή τους όσον αφορά τις νέες ευκαιρίες, ιδίως λόγω έλλειψης σχετικής πείρας. Στη γνώμη για [την εφαρμογή του τεστ MME](#) ζητήθηκε από την Επιτροπή να δίνει μεγαλύτερη έμφαση στη διάσταση των MME στις εκτιμήσεις των επιπτώσεων, στις εκ των υστέρων αξιολογήσεις και στους ελέγχους καταλληλότητας της νομοθεσίας της ΕΕ, προκειμένου να αξιολογείται αν οι υποχρεώσεις για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (π.χ. υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων) παραμένουν αναγκαίες ή κατάλληλες. Επισημάνθηκαν τεχνολογικές εξελίξεις ή νέες προσεγγίσεις που μπορούν να διευκολύνουν την απλούστευση ή τη μείωση των υποχρεώσεων ή των διαδικασιών, διατηρώντας παράλληλα τα υφιστάμενα πρότυπα προστασίας και την αποτελεσματική επιβολή τους. Στη γνώμη με θέμα το [πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη»](#) ζητείται η προώθηση εθελοντικών εργαλείων συγκριτικής αξιολόγησης [π.χ. το τοπικό και περιφερειακό μέσο αξιολόγησης της ψηφιακής ωριμότητας (LORDIMAS)] στις αιτήσεις χρηματοδότησης προγραμμάτων.

¹³ Το RegHub είναι δίκτυο τοπικών και περιφερειακών αρχών που αποσκοπεί στη συλλογή πείρας από την εφαρμογή της πολιτικής της ΕΕ μέσω διαβουλεύσεων με φορείς σε τοπικό επίπεδο: <https://portal.cor.europa.eu/reghub/Pages/default.aspx>. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το έργο του δικτύου RegHub, βλ. σημείο 2.4.

θέματα ιδιαίτερου ενδιαφέροντος για το τοπικό και το περιφερειακό επίπεδο, όπως το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης.

Εκτιμήσεις των επιπτώσεων

Η Επιτροπή αναλύει τη συμμόρφωση με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας στο πλαίσιο κάθε εκτίμησης των επιπτώσεων που εκπονείται για προτάσεις πολιτικής και νομοθετικές προτάσεις. Οι εν λόγω εκτιμήσεις υπόκεινται σε ανεξάρτητο έλεγχο ποιότητας από την επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου¹⁴, η οποία έλεγξε 50 εκτιμήσεις των επιπτώσεων το 2023. Στην ετήσια έκθεσή της για το 2023¹⁵, η επιτροπή σημείωσε ως θετική εξέλιξη τη βελτίωση της συμμόρφωσης των σχεδίων των εκτιμήσεων των επιπτώσεων με τις νέες δεσμεύσεις για τη βελτίωση της νομοθεσίας και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η επικουρικότητα και η προστιθέμενη αξία της ΕΕ συγκαταλέγονται μεταξύ των ισχυρότερων ποιοτικών στοιχείων που παρατηρούνται στα σχέδια εκτιμήσεων των επιπτώσεων. Το στοιχείο αυτό καταδεικνύει την έμφαση που δίνει η Επιτροπή στην τήρηση της αρχής της επικουρικότητας στις προτάσεις της.

Κατά την αξιολόγηση της συμμόρφωσης με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, οι διασυνοριακές πτυχές έχουν ιδιαίτερη σημασία —όπως επισημαίνεται, για παράδειγμα, στην εκτίμηση των επιπτώσεων της πρότασης σχετικά με τη λογιστική καταγραφή των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου των υπηρεσιών μεταφορών¹⁶. Η εν λόγω πρόταση αποσκοπεί στη θέσπιση ενός κοινού πλαισίου της ΕΕ για τη λογιστική καταγραφή των εν λόγω εκπομπών και έχει εγγενή και ισχυρή ενωσιακή προστιθέμενη αξία, καθώς επί του παρόντος δεν υπάρχει μεθοδολογικό πλαίσιο σε επίπεδο ΕΕ. Αυτό σημαίνει ότι τα ενδιαφερόμενα μέρη του κλάδου των μεταφορών επιλέγουν επί του παρόντος μεταξύ διαφόρων προτύπων, μεθοδολογιών, εργαλείων υπολογισμού και προκαθορισμένων τιμών εκπομπών για τον ποσοτικό προσδιορισμό των εκπομπών τους. Η ισχυρή διασυνοριακή διάσταση του κλάδου των μεταφορών της ΕΕ συνεπάγεται ότι η αρχή της επικουρικότητας αποτελεί ισχυρό στοιχείο. Η συνέχιση των υφιστάμενων διαφορετικών εθνικών προσεγγίσεων θα ήταν αντιπαραγωγική και θα έθετε σε κίνδυνο τη συγκρισιμότητα των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, θα δημιουργούσε τον κίνδυνο προβολής ψευδοοικολογικής ταυτότητας και θα παρείχε λανθασμένα κίνητρα βιωσιμότητας στους χρήστες.

Ένα άλλο παράδειγμα είναι οι στατιστικές της αγοράς εργασίας¹⁷ που αποσκοπούν στην παροχή πλήρους και συγκρίσιμης στατιστικής επισκόπησης της αγοράς εργασίας σε επίπεδο ΕΕ για την κάλυψη των αναγκών πολλαπλών χρηστών, με σκοπό τη διευκόλυνση της λήψης αποφάσεων σε όλα τα επίπεδα στην ΕΕ, της έρευνας και της ενημέρωσης του ευρέος κοινού. Χωρίς ένα πλαίσιο της ΕΕ, τα κράτη μέλη δεν θα επιτύχουν τα ίδια αποτελέσματα όσον αφορά τα δεδομένα, την εναρμονισμένη μεθοδολογία και τη συγκρισιμότητα των αποτελεσμάτων, και τη συνεκτικότητα.

Αξιολογήσεις και έλεγχοι καταλληλότητας

Οι αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας αποτελούν επίσης ουσιώδεις πτυχές των αξιολογήσεων και των ελέγχων καταλληλότητας, στο πλαίσιο των οποίων αξιολογείται αν οι δράσεις σε επίπεδο ΕΕ επιτυγχάνουν τα αναμενόμενα αποτελέσματα ως προς την αποδοτικότητα, την αποτελεσματικότητα, τη συνάφεια και την ενωσιακή προστιθέμενη αξία. Οι αξιολογήσεις συμβάλλουν επίσης στην εκτίμηση του αν η δράση της ΕΕ εξακολουθεί να συνάδει με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας.

Το 2023 η επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου εξέτασε ενδελεχώς οκτώ σημαντικές αξιολογήσεις. Για παράδειγμα, κατά την αξιολόγηση του Ευρωπαϊκού Δικτύου Παρατηρήσεων και Δεδομένων της

¹⁴ https://commission.europa.eu/law/law-making-process/regulatory-scrutiny-board_el

¹⁵ Η έκθεση του 2023 δημοσιεύτηκε τον Μάιο του 2024 και είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση https://commission.europa.eu/publications/regulatory-scrutiny-board-annual-report-2023_el.

¹⁶ COM(2023) 441 final.

¹⁷ SWD(2023) 265 final στο οποίο παρουσιάζεται η εκτίμηση των επιπτώσεων που συνοδεύει την πρόταση COM(2023) 459 final.

Θάλασσας¹⁸ (πρωτοβουλία χρηματοδοτούμενη από την ΕΕ), το επιχείρημα της επικουρικότητας τεκμηριώθηκε από τον διεθνικό χαρακτήρα της συγκέντρωσης δεδομένων και γνώσεων σε όλες τις θαλάσσιες λεκάνες ή σε επίπεδο ΕΕ. Σύμφωνα με την αξιολόγηση, καμία οντότητα δεν βρίσκεται σε καλύτερη θέση από την ΕΕ για να κατευθύνει και να χρηματοδοτεί τη συγκέντρωση δεδομένων σε επίπεδο ΕΕ, την πρόσβαση σε δεδομένα και προϊόντα δεδομένων, καθώς και τις υπηρεσίες που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για τις θάλασσες και τους ωκεανούς της ΕΕ. Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Παρατηρήσεων και Δεδομένων της Θάλασσας συνενώνει ένα προηγούμενως κατακερματισμένο σύνολο παρόχων δεδομένων, δημιουργώντας με τον τρόπο αυτόν σαφέστερη προστιθέμενη αξία από μια εθνική, περιφερειακή ή τοπική λύση.

2.2. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο¹⁹

Το 2023 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έλαβε 294 υπομνήματα από εθνικά κοινοβούλια βάσει του πρωτοκόλλου αριθ. 2. Εξ αυτών των υπομνημάτων, τα 22 ήταν αιτιολογημένες γνώμες²⁰ και τα 272 ήταν εισηγήσεις στις οποίες δεν εγείρονταν ανησυχίες σχετικά με την επικουρικότητα. Συγκριτικά, το 2022 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έλαβε 249 υπομνήματα, εκ των οποίων τα 34 ήταν αιτιολογημένες γνώμες.

Μόλις το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο λάβει τα υπομνήματα των εθνικών κοινοβουλίων, τα διαβιβάζει στην/στις αρμόδια/-ες επιτροπή/-ές σύμφωνα με τον Κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου²¹.

Ο κ. Gilles Lebreton (Ομάδα Ταυτότητας και Δημοκρατίας / FR) και η κ. Karen Melchior (Ομάδα Renew Europe / DK) ήταν οι μόνιμοι εισηγητές για την επικουρικότητα της Επιτροπής Νομικών Θεμάτων (JURI), κατά το πρώτο και το δεύτερο εξάμηνο του 2023, αντίστοιχα.

Επιπλέον, ορισμένες επιτροπές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου συνεισέφεραν στην 39η²² και στην 40ή²³ εξαμηνιαία έκθεση που παρουσίασε το 2023 η COSAC²⁴ σχετικά με τις εξελίξεις στις διαδικασίες και στις πρακτικές της ΕΕ που σχετίζονται με τον κοινοβουλευτικό έλεγχο. Για την 39η εξαμηνιαία έκθεση —στην οποία εξετάζονται η δέσμη μέτρων προσαρμογής στον στόχο του 55 % για το κλίμα, ο ρόλος των κοινοβουλίων στις ταχείες διαδικασίες λήψης αποφάσεων για την αντιμετώπιση κρίσεων και οι βέλτιστες πρακτικές για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κοινοβουλίων, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης της IPEX²⁵— ελήφθησαν εισηγήσεις από 8 επιτροπές. Για την 40ή εξαμηνιαία έκθεση —η οποία καλύπτει τον ρόλο των κοινοβουλίων όσον

¹⁸ SWD(2023) 281 final.

¹⁹ Τα σημεία 2.2 έως 2.4 της παρούσας έκθεσης βασίζονται σε εισηγήσεις των αντίστοιχων θεσμικών οργάνων και οργανισμών της ΕΕ.

²⁰ Μολονότι αυτό δεν αφορά το 2023, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και η Επιτροπή ερμηνεύουν διαφορετικά τον αριθμό των αιτιολογημένων γνώμων. Η Επιτροπή υπολογίζει την αιτιολογημένη γνώμη που αφορά περισσότερες από μία προτάσεις ως μία μόνο αιτιολογημένη γνώμη για στατιστικούς σκοπούς· ενώ, για να καθοριστεί αν έχει καλυφθεί το κατώτατο όριο για την ενεργοποίηση της διαδικασίας της «κίτρινης κάρτας» ή της «πορτοκαλί κάρτας» για μια πρόταση, η αιτιολογημένη γνώμη λογίζεται ως μία αιτιολογημένη γνώμη για καθεμία από τις καλυπτόμενες προτάσεις. Αντιθέτως, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υπολογίζει μία αιτιολογημένη γνώμη για κάθε σχετική πρόταση. Τα κατώτατα όρια καθορίζονται στο άρθρο 7 του πρωτοκόλλου αριθ. 2.

²¹ Σύμφωνα με το άρθρο 43, εάν εθνικό κοινοβούλιο αποστείλει αιτιολογημένη γνώμη στον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η γνώμη αυτή διαβιβάζεται στην αρμόδια επί του θέματος επιτροπή και, προς ενημέρωση, στην Επιτροπή Νομικών Θεμάτων (JURI), η οποία είναι αρμόδια για την τήρηση της αρχής της επικουρικότητας.

²² <https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/download/file/8a8629a8881d935701881eeb09e40005/39th%20Bi-annual%20Report%20of%20COSAC.pdf>

²³ <https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/download/file/8a8629a88bcc3697018bcdb41d910010/3%20-%2040th%20Bi-annual%20Report%20of%20COSAC.pdf>

²⁴ Διάσκεψη των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών Ευρωπαϊκών Υποθέσεων των Κοινοβουλίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είναι συνιστών μέλος της.

²⁵ <https://www.ipex.eu>

αφορά την ανοικτή στρατηγική αυτονομία, τις πολιτικές για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία— ελήφθησαν εισηγήσεις από 9 επιτροπές.

Τον Νοέμβριο του 2023 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε 2 ψηφίσματα σχετικά με τα εθνικά κοινοβούλια και τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας:

- στο πρώτο ψήφισμα σχετικά με τις προτάσεις για την τροποποίηση των Συνθηκών²⁶, πρότεινε να ενισχυθεί ο έλεγχος της επικουρικότητας από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης· ζήτησε επίσης να λαμβάνεται υπόψη η γνώμη των περιφερειακών κοινοβουλίων με νομοθετικές εξουσίες στις αιτιολογημένες γνώμες σχετικά με τα νομοθετικά σχέδια των εθνικών κοινοβουλίων, να παραταθεί η προθεσμία για τις διαδικασίες της «κίτρινης κάρτας» σε 12 εβδομάδες, και να θεσπιστεί ένας «μηχανισμός πράσινης κάρτας» για τις νομοθετικές προτάσεις των εθνικών ή περιφερειακών κοινοβουλίων με νομοθετικές εξουσίες, προκειμένου το δίκαιο της Ένωσης να ανταποκρίνεται καλύτερα στις τοπικές ανάγκες·
- στο δεύτερο ψήφισμά του σχετικά με την καταλληλότητα του κανονιστικού πλαισίου της ΕΕ, την επικουρικότητα και την αναλογικότητα²⁷, επανέλαβε τον σημαντικό ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων στον έλεγχο της επικουρικότητας ως φυσικών θεματοφυλάκων της αρχής της επικουρικότητας που έχουν το δικαίωμα να την παρακολουθούν μέσω του μηχανισμού ελέγχου της επικουρικότητας.

Τον Ιανουάριο του 2024 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε επίσης έκθεση πρωτοβουλίας σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων της Συνθήκης όσον αφορά τα εθνικά κοινοβούλια²⁸. Η εν λόγω έκθεση εκπονήθηκε από την Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων (AFCO) το 2023. Τόνισε ότι η ενεργός συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων στις υποθέσεις της ΕΕ και ο ενισχυμένος έλεγχος των εθνικών κυβερνήσεων από τα εθνικά κοινοβούλια διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη διασφάλιση της δημοκρατικής λογοδοσίας και της νομιμότητας του θεσμικού συστήματος της ΕΕ. Υπενθύμισε επίσης ότι ο κοινοβουλευτικός έλεγχος μπορεί να ενισχυθεί με την αύξηση της διαφάνειας στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ότι η πρόσβαση σε έγγραφα άλλων θεσμικών οργάνων της ΕΕ επιτρέπει στα εθνικά κοινοβούλια να ασκούν τον κατάλληλο έλεγχο.

Η Υπηρεσία Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου²⁹ συνέχισε να επικουρεί τα μέλη και τις επιτροπές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με την ανάλυσή της σε όλους τους τομείς πολιτικής και ενσωματώνοντας τις πτυχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας στο έργο της, μέσω ενός ολοκληρωμένου φάσματος προϊόντων και υπηρεσιών. Το 2023 εκπόνησε 41 αρχικές αξιολογήσεις και 1 λεπτομερή αξιολόγηση των εκτιμήσεων των επιπτώσεων της Επιτροπής, καθώς και 1

²⁶ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 22ας Νοεμβρίου 2023 σχετικά με σχέδιο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την αναθεώρηση των Συνθηκών (2022/2051(INL)) (https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0427_EL.html). Εισηγητές: Ο κ. Guy Verhofstadt (Renew/BE), ο κ. Sven Simon (EPP/DE), η κ. Gabriele Bischoff (S&D/DE), ο κ. Daniel Freund (Greens/EFA/DE) και ο κ. Helmut Scholz (GUE/NGL/DE).

²⁷ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 23ης Νοεμβρίου 2023 σχετικά με την καταλληλότητα του κανονιστικού πλαισίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την επικουρικότητα και την αναλογικότητα – έκθεση για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου για τα έτη 2020, 2021 και 2022 (2023/2079(INI)) (https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0442_EL.html). Εισηγήτρια: Η κ. Catharina Rinzema (Renew/NL).

²⁸ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 17ης Ιανουαρίου 2024 σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων της Συνθήκης όσον αφορά τα εθνικά κοινοβούλια (2023/2084(INI)) (https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2024-0023_EL.html). Εισηγητής: Ο κ. Paulo Rangel (EPP/PT).

²⁹ [Υπηρεσία Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου \(europa.eu\)](https://www.europa.eu).

υποκατάστατη εκτίμηση αντικτύπου³⁰ και 1 συμπληρωματική εκτίμηση αντικτύπου³¹. Όσον αφορά τις εκ των υστέρων αξιολογήσεις, δημοσίευσε επίσης 7 αξιολογήσεις εφαρμογής της ΕΕ, 22 αξιολογήσεις εφαρμογής, 2 έγγραφα με τίτλο «Εφαρμογή στην πράξη» (συμπεριλαμβανομένης δημοσίευσης στην οποία εξετάζεται διεξοδικά το ετήσιο πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής), 2 λεπτομερείς κυλιόμενους καταλόγους σημείων προς έλεγχο και 4 άλλες μελέτες. Όσον αφορά την ενωσιακή προστιθέμενη αξία, εκπονήθηκαν επίσης 3 εκθέσεις σχετικά με το «κόστος της μη Ευρώπης», 3 αξιολογήσεις για την ενωσιακή προστιθέμενη αξία και 4 άλλες σχετικές δημοσιεύσεις.

2.3. ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΈΝΩΣΗΣ

Το 2023 το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Συμβούλιο) —μεταξύ άλλων μέσω των σχετικών ομάδων εργασίας του— συνέχισε να παρακολουθεί την αποτελεσματική εφαρμογή των συμπερασμάτων που είχαν εγκρίνει το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τα προηγούμενα έτη σχετικά με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας (ιδίως εκείνα που αναφέρονται ήδη στην προηγούμενη έκδοση της παρούσας ετήσιας έκθεσης). Πρόκειται για τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου σχετικά με την «πραιτέρω ολοκλήρωση του θεματολογίου για την ενιαία αγορά»³², τα συμπεράσματα του Συμβουλίου για τη βελτίωση της νομοθεσίας «Εξασφάλιση της ανταγωνιστικότητας και της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης»³³, τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με «Ρυθμιστικά δοκιμαστήρια και ρήτρες πειραματισμού ως εργαλεία για ένα φιλικό προς την καινοτομία, διαχρονικό και ανθεκτικό κανονιστικό πλαίσιο που αντιμετωπίζει αποτελεσματικά τις διαταρακτικές προκλήσεις στην ψηφιακή εποχή»³⁴, και τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τις «τεχνολογίες δεδομένων για πραιτέρω βελτίωση της νομοθεσίας»³⁵.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξέτασε επίσης επανειλημμένα κατά τη διάρκεια του 2023 τα ζητήματα της κανονιστικής απλούστευσης και τρόπους μείωσης του κανονιστικού φόρτου για τα κράτη μέλη, ιδίως στο πλαίσιο της ανταγωνιστικότητας, της ενιαίας αγοράς και της οικονομίας. Εν προκειμένω, σημείωσε ότι «το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έχει καλέσει την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να βελτιώσουν πραιτέρω το πλαίσιο των συνθηκών για τις επενδύσεις που ευνοούν περισσότερο την ανταγωνιστικότητα. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κάλεσε επίσης όλα τα αρμόδια θεσμικά όργανα να προωθήσουν τις εργασίες για την απλούστευση των ρυθμίσεων και τη μείωση του περιττού διοικητικού φόρτου (συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων υποβολής στοιχείων), ιδίως για τις ΜΜΕ και τις νεοφυείς επιχειρήσεις»³⁶.

Το 2023 το Συμβούλιο διαβίβασε 1 νομοθετική πρόταση στα εθνικά κοινοβούλια η οποία προερχόταν από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης³⁷. Επίσης, διένειμε στα κράτη μέλη 2 γνώμες εθνικών κοινοβουλίων σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της

³⁰ Substitute impact assessment: proposal for a regulation addressing situations of instrumentalisation in the field of migration and asylum (Υποκατάστατη εκτίμηση αντικτύπου: πρόταση κανονισμού για την αντιμετώπιση καταστάσεων εργαλειοποίησης στον τομέα της μετανάστευσης και του ασύλου), Οκτώβριος 2023, PE 753.156.

³¹ Complementary impact assessment on the proposal for a regulation laying down rules to prevent and combat child sexual abuse (Συμπληρωματική εκτίμηση αντικτύπου σχετικά με την πρόταση κανονισμού για τη θέσπιση κανόνων με σκοπό την πρόληψη και την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών), Απρίλιος 2023, PE 740.248.

³² Έγγραφο EUCO 17/18 σημεία II/2 και IV/15 και έγγραφο EUCO 13/20 σημείο II/4· και, όσον αφορά την εφαρμογή, το έγγραφο ST 11654/21 του Συμβουλίου.

³³ Έγγραφο ST 6232/20 του Συμβουλίου, σημεία 2 και 12.

³⁴ Έγγραφο ST 13026/1/20 ANAΘ. 1 του Συμβουλίου, σημεία 3 και 12.

³⁵ EE C 241 της 21.6.2021, σ. 13.

³⁶ Έγγραφο EUCO 14/23.

³⁷ Έγγραφο ST 15936/22 του Συμβουλίου σχετικά με τη νομοθετική πρόταση του ΔΕΕ για την «τροποποίηση του πρωτοκόλλου αριθ. 3 περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου της ΕΕ».

αναλογικότητας όσον αφορά την εν λόγω νομοθετική πρόταση και τις διαβίβασε στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Εκτός από τις υποχρεώσεις που υπέχει βάσει της Συνθήκης, το Συμβούλιο ενημερώνει τα κράτη μέλη σχετικά με τις γνώμες των εθνικών κοινοβουλίων όσον αφορά τις νομοθετικές προτάσεις. Το 2023 η Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου διένειμε 20 αιτιολογημένες γνώμες που ελήφθησαν στο πλαίσιο του πρωτοκόλλου αριθ. 2 και 291 γνώμες που εκδόθηκαν στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου³⁸.

2.4. Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών (ΕτΠ) εργάζεται για την επικουρικότητα, την αναλογικότητα και τη βελτίωση της νομοθεσίας, με γνώμονα τις προτεραιότητες που έχει θέσει για τη θητεία της κατά την περίοδο 2020-2025³⁹, και προάγει μια νοοτροπία ενεργού επικουρικότητας μέσω των δράσεών της.

Η συντονιστική ομάδα βελτίωσης της νομοθεσίας και ενεργού επικουρικότητας (BRASS-G) της ΕτΠ⁴⁰ συντονίζει τα διάφορα εργαλεία της ΕτΠ για τη βελτίωση της νομοθεσίας, διασφαλίζοντας τη συνοχή και τις συνέργειες μεταξύ τους και προωθώντας τη συμβολή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στη βελτίωση της νομοθεσίας της ΕΕ καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής της, από τη σύλληψη έως την εκ των υστέρων αξιολόγηση. Το έργο αυτό περιλαμβάνει τα στάδια του έγκαιρου εντοπισμού τάσεων και ζητημάτων (μέσω στρατηγικής ανάλυσης προοπτικών)· της ανάπτυξης πολιτικής (εκ των προτέρων μέσω της παρακολούθησης της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, των εκτιμήσεων εδαφικού αντικτύπου και της αγροτικής θωράκισης)· του νομοθετικού ελέγχου (εκ των υστέρων εστίαση στην εφαρμογή μέσω του δικτύου RegHub)· και πιθανώς της αναθεώρησης της πολιτικής (μέσω της συμβολής της ΕτΠ στις εργασίες της πλατφόρμας «Fit for Future»).

Η ΕτΠ ανέλαβε δράση για να αναπτύξει την ικανότητά της όσον αφορά την ανάλυση προοπτικών· να ενσωματώσει την ανάλυση προοπτικών στο πολιτικό της έργο· και να προσδιορίσει και να συνδέσει την ικανότητα ανάλυσης προοπτικών σε ορισμένους δήμους και περιφέρειες με την ίδια ικανότητα σε άλλους δήμους και περιφέρειες, καθώς και με το επίπεδο της ΕΕ και της ΕτΠ⁴¹. Δημιουργεί σταδιακά ένα δίκτυο περιφερειών και δήμων με πείρα στη στρατηγική ανάλυση προοπτικών και στηρίζει την ανταλλαγή ορθών πρακτικών και νοοτροπίας ανάλυσης προοπτικών σε υποεθνικό επίπεδο. Αυτό αποδεικνύεται από ένα συμμετοχικό εργαστήριο σχετικά με τη στρατηγική ανάλυση προοπτικών για τις περιφέρειες και τους δήμους⁴², το οποίο συνδιοργανώνει

³⁸ Η Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου δεν λαμβάνει συστηματικά όλες τις γνώμες των εθνικών κοινοβουλίων και, ως εκ τούτου, τα διάφορα θεσμικά όργανα ενδέχεται να λαμβάνουν διαφορετικό αριθμό γνωμών (βλ. επίσης υποσημείωση 20).

³⁹ Ψήφισμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών, της 2ας Ιουλίου 2020, με τίτλο «Οι προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών για την περίοδο 2020-2025 — Η Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες μέσω των χωριών, των πόλεων και των περιφερειών της», <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:52020XR1392>.

⁴⁰ Η κ. Antje Grotheer (DE/PES), μέλος της ΕτΠ και πρόεδρος του περιφερειακού κοινοβουλίου της Βρέμης, διαδέχθηκε τον κ. Karl-Heinz Lambertz (BE/PES) το 2024 στη θέση του προέδρου της BRASS-G. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την επιτροπή BRASS-G, βλ. <https://cor.europa.eu/el/our-work/Pages/Better-Regulation-and-Active-Subsidiarity.aspx>.

⁴¹ Η ΕτΠ συμμετείχε σε πολλές δραστηριότητες στρατηγικής ανάλυσης προοπτικών που διοργανώθηκαν από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, κυρίως στο πλαίσιο της διαδικασίας «European Strategic Policy Analysis System» (ESPAS) (Ευρωπαϊκό σύστημα στρατηγικής πολιτικής ανάλυσης). Στις δραστηριότητες αυτές περιλαμβάνονται η συμμετοχή της στη βασική συντακτική ομάδα της έκθεσης ESPAS Global Trends Report 2024 (Έκθεση του ESPAS για τις παγκόσμιες τάσεις το 2024), στην ομάδα έργου ESPAS, στη συντονιστική ομάδα του ESPAS, στο δίκτυο νέων ταλέντων του ESPAS και στην ετήσια διάσκεψη του ESPAS για το 2023.

⁴² <https://cor.europa.eu/el/news/Pages/strategic-foresight-capacity-better-prepare-future.aspx>

με την Επιτροπή· από μια πιλοτική άσκηση ανάλυσης προοπτικών⁴³ για τα μέλη της ομάδας εργασίας «Πράσινη Συμφωνία και τοπική δράση» της ΕτΠ σε συνεργασία με το Κοινό Κέντρο Ερευνών της Επιτροπής· και από την προσθήκη μιας διάστασης ανάλυσης προοπτικών σε όλες τις σχετικές μελέτες που αναθέτει εξωτερικά. Η ΕτΠ εξέδωσε επίσης γνωμοδότηση⁴⁴ σχετικά με τη στρατηγική ανάλυση προοπτικών, στην οποία επισημαίνεται ότι είναι επίσης σημαντική για τους τοπικούς και περιφερειακούς ηγέτες.

Η ΕτΠ εξέδωσε 53 γνώμες και 6 ψηφίσματα⁴⁵. Περισσότερα από τα μισά εξ αυτών⁴⁶ περιλάμβαναν είτε συγκεκριμένες αναφορές στη συμμόρφωση με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας ή συγκεκριμένες συστάσεις για τη βελτίωση της εν λόγω συμμόρφωσης. Επιπλέον, και με τον ίδιο στόχο, εξέδωσε το ετήσιο πρόγραμμα εργασίας της για το 2023 σχετικά με την επικουρικότητα⁴⁷, στο οποίο προσδιορίζονταν 5 πρωτοβουλίες του ετήσιου προγράμματος εργασίας της Επιτροπής για το 2023 ως προτεραιότητες παρακολούθησης λόγω του σαφούς πολιτικού τους ενδιαφέροντος για τις τοπικές και περιφερειακές αρχές και του αντικτύπου στις αρμοδιότητές τους. Οι πρωτοβουλίες αυτές αφορούσαν τα υγιή εδάφη, τη μείωση των αποβλήτων, την οικονομική διακυβέρνηση, τα βιώσιμα συστήματα τροφίμων και τη δέσμη μέτρων αρωγής για τις ΜΜΕ. Η ΕτΠ εξέδωσε γνώμες για τις περισσότερες από αυτές⁴⁸. Το Δίκτυο Παρακολούθησης της Επικουρικότητας της ΕτΠ⁴⁹ διευκόλυνε επίσης την ανταλλαγή παρατηρήσεων σχετικά με τη συμμόρφωση με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας μεταξύ των τοπικών και των περιφερειακών αρχών, ιδίως χάρη στα μέλη της REGPEX⁵⁰.

Τον Φεβρουάριο του 2023 το Προεδρείο της ΕτΠ ενέκρινε ανανεωμένη στρατηγική αξιολόγησης του εδαφικού αντικτύπου. Διοργάνωσε τρεις συναντήσεις εργασίας σχετικά με τις εκτιμήσεις εδαφικού αντικτύπου το 2023⁵¹. Τον Μάιο η ΕτΠ εξέδωσε επίσης γνώμη⁵² στην οποία τονίζεται ότι είναι απαραίτητη η συστηματική εκ των προτέρων εκτίμηση των πιθανών διαφοροποιημένων εδαφικών επιπτώσεων όλων των νέων ενωσιακών πολιτικών με εδαφική διάσταση κατά τη φάση σχεδιασμού τους. Τον Σεπτέμβριο παρουσίασε τις εργασίες της σχετικά με τις εκτιμήσεις

⁴³ <https://cor.europa.eu/el/news/Pages/green-deal-going-local-working-group-strategic-foresight.aspx>

⁴⁴ CIVEX-VII/022: Η στρατηγική ανάλυση προοπτικών ως μέσο διακυβέρνησης της ΕΕ και βελτίωσης της νομοθεσίας.

⁴⁵ Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. [EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu).

⁴⁶ 29 γνώμες και 4 ψηφίσματα. Στο «Ψήφισμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα την κατάσταση των δήμων και των περιφερειών στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 2023 και προτάσεις ενόψει του επόμενου στρατηγικού θεματολογίου της ΕΕ για την περίοδο 2024-2029» (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=OJ:C_202301321) τονίζεται ότι «η βελτιστοποίηση των ισχυουσών διατάξεων της Συνθήκης θα πρέπει να διασφαλίζει ενεργά μεγαλύτερη διαφάνεια και λογοδοσία στη διαδικασία λήψης αποφάσεων της ΕΕ, καθώς και αυξημένη έμφαση στην επικουρικότητα, την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση και τον ρόλο της (Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών)» και θεωρείται «στο πλαίσιο αυτό, απαραίτητη [η] αναθεώρηση της διοργανικής συμφωνίας για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου κατά τον επόμενο κύκλο πολιτικής».

⁴⁷ <https://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/Publications/Documents/Subsidiarity-Work-Programme/2023.pdf>

⁴⁸ ENVE-VII/042 — Παρακολούθηση και ανθεκτικότητα του εδάφους (νομοθέτημα για την παρακολούθηση του εδάφους)· ECON-VII/030 — Μεταρρύθμιση του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ· NAT-VII/033 — Νομοθετικό πλαίσιο για βιώσιμα συστήματα τροφίμων· και ECON-VII/035 — Δέσμη μέτρων αρωγής για τις ΜΜΕ και το πλαίσιο BEFIT.

⁴⁹ Το Δίκτυο Παρακολούθησης της Επικουρικότητας φέρνει σε επαφή τα κοινοβούλια και τις κυβερνήσεις των περιφερειών που διαθέτουν νομοθετικές εξουσίες· τις τοπικές και περιφερειακές αρχές χωρίς νομοθετικές εξουσίες· και ενώσεις τοπικής αυτοδιοίκησης στην ΕΕ. Είναι επίσης ανοικτό στις εθνικές αντιπροσωπείες της ΕτΠ και στα εθνικά κοινοβούλια.

⁵⁰ Η REGPEX είναι μια υποομάδα του Δικτύου Παρακολούθησης της Επικουρικότητας που φέρνει σε επαφή τα περιφερειακά κοινοβούλια που διαθέτουν νομοθετικές εξουσίες (<https://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/regpex/Pages/default.aspx>).

⁵¹ «Στρατηγική δρόμων 2.0» τον Μάιο, «Βιώσιμα συστήματα τροφίμων» τον Ιούνιο και «Πλατφόρμα στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP)» τον Οκτώβριο.

⁵² COTER-VII/026: Μη υπονόμευση της συνοχής — Μια διατομεακή αρχή που συμβάλλει στη συνοχή ως συνολικό στόχο και αξία της ΕΕ.

εδαφικού αντικτύπου στην ομάδα εργασίας του Συμβουλίου για την ανταγωνιστικότητα και την ανάπτυξη, υπό τη σύνθεση του Συμβουλίου για τη βελτίωση της νομοθεσίας.

Επιπλέον, η ΕτΠ ανέπτυξε μεθοδολογία για την αγροτική θωράκιση προκειμένου να διασφαλίσει ότι λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαιτερότητες των αγροτικών περιοχών πριν από τη θέσπιση νομοθεσίας της ΕΕ. Για παράδειγμα, η αγροτική θωράκιση αποτέλεσε το επίκεντρο της πρώτης συνάντησης εργασίας για την εκτίμηση εδαφικού αντικτύπου σχετικά με το θέμα των βιώσιμων συστημάτων τροφίμων τον Ιούνιο του 2023.

Η ΕτΠ συνέχισε να εφαρμόζει τα εργαλεία της για την εκ των υστέρων βελτίωση της νομοθεσίας σε συνεργασία με την Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ιδίως μέσω της ενεργού συμμετοχής της στην πλατφόρμα «Fit for Future» με τη συμβολή του οικείου δικτύου RegHub⁵³. Το RegHub ζήτησε τη γνώμη περιφερειακών κόμβων σχετικά με την έκθεση με τίτλο «The future of the Green Deal: taking stock and looking ahead» (Το μέλλον της Πράσινης Συμφωνίας: απολογισμός και προοπτικές) και συγκέντρωσε τις εμπειρίες των τοπικών και των περιφερειακών αρχών όσον αφορά την εφαρμογή των μέτρων της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας. Τα στοιχεία αυτά δημοσιεύτηκαν σε έκθεση εφαρμογής⁵⁴ και επισημάνθηκαν στην ετήσια έκθεση της ΕΕ για την κατάσταση των δήμων και των περιφερειών για το 2023 που κατάρτισε η ΕτΠ⁵⁵. Ζητήθηκε επίσης η γνώμη των περιφερειακών κόμβων σχετικά με την περιφερειακή διάσταση των στρατηγικών σχεδίων της κοινής γεωργικής πολιτικής. Τα αποτελέσματα της πρώτης φάσης της εν λόγω διαβούλευσης συγκεντρώθηκαν και παρουσιάστηκαν σε έκθεση εφαρμογής⁵⁶, τροφοδοτώντας με τον τρόπο αυτόν τις συζητήσεις της ΕτΠ με τους θεσμικούς εταίρους της και συμβάλλοντας στις εργασίες για την ενδιάμεση επανεξέταση της κοινής γεωργικής πολιτικής.

Το 2023 η Επιτροπή και η ΕτΠ επανεξέτασαν από κοινού το πρωτόκολλό τους για τη συνεργασία με σκοπό την ενίσχυση των θεσμικών εταιρικών σχέσεων τους και την προώθηση της ανάπτυξης μιας πιο συμμετοχικής ΕΕ. Στο αναθεωρημένο πρωτόκολλο⁵⁷, το οποίο υπογράφηκε τον Μάρτιο του 2024, και τα δύο μέρη δεσμεύτηκαν να καταβάλουν από κοινού προσπάθειες για την προώθηση της ενεργού επικουρικότητας και της βελτίωσης της νομοθεσίας· και συμφώνησαν σχετικά με συγκεκριμένα μέτρα για τον σκοπό αυτόν. Η συνεργασία αυτή αφορά επίσης τις εργασίες για την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας προκειμένου να διασφαλιστεί ότι λαμβάνονται υπόψη η περιφερειακή και η τοπική διάσταση.

2.5 ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΈΝΩΣΗΣ

Το 2023 το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναφέρθηκε στις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας στην απόφασή του σχετικά με τον κανονισμό για την ίδρυση του Οργανισμού της ΕΕ για τη Συνεργασία των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας⁵⁸. Το Γενικό Δικαστήριο κλήθηκε από τους εθνικούς διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς να εξετάσει αν ο κανονισμός παρείχε στον Οργανισμό τη δυνατότητα να εκδώσει απόφαση σχετικά με ζητήματα τα οποία του είχαν υποβληθεί από τις εθνικές ρυθμιστικές αρχές ως ζητήματα επί των οποίων είχε επιτευχθεί συμφωνία μεταξύ τους. Το Γενικό Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα⁵⁹, βάσει της

⁵³ Βλ. σημείο 2.1 για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη συμβολή της ΕτΠ στις εργασίες της πλατφόρμας «Fit for Future» μέσω του RegHub.

⁵⁴ <https://cor.europa.eu/en/engage/Documents/RegHub/green-deal-taking-stock-looking-ahead.pdf>

⁵⁵ <https://cor.europa.eu/en/engage/brochures/Documents/EU%20Annual%20Report%20on%20the%20State%20of%20Regions%20and%20Cities%202023/4892%20-%202023%20Annual%20Report%20EN.pdf>

⁵⁶ <https://cor.europa.eu/en/engage/Documents/RegHub/1st-report-regional-dimension-cap-strategic-plans.pdf>

⁵⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:32024Y02478>

⁵⁸ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/942 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2019, για την ίδρυση Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (αναδιατύπωση).

⁵⁹ Απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Φεβρουαρίου 2023, Austrian Power Grid κ.λπ. κατά ACER, T-606/20, ECLI: EU:T:2023, σκέψεις 45 έως 49 (αίτηση αναίρεσης που εκκρεμεί: υπόθεση C-281/23 P).

αιτιολογικής έκθεσης που συνοδεύει την πρόταση κανονισμού της Επιτροπής για την ίδρυση του Οργανισμού, ότι ο Οργανισμός διαθέτει ίδια εξουσία λήψης αποφάσεων και, ως εκ τούτου, δεν δεσμεύεται από τη θέση των εθνικών ρυθμιστικών αρχών.

Στην αιτιολογική έκθεση διατυπώνεται η άποψη ότι η εξουσία του Οργανισμού είναι σύμφωνη με την αρχή της επικουρικότητας, διότι παρεμβαίνει σε εκείνους τους τομείς στους οποίους η κατακερματισμένη εθνική διαδικασία λήψης αποφάσεων για θέματα διασυνοριακού χαρακτήρα θα προκαλούσε προβλήματα ή ασυνέπειες για την εσωτερική αγορά. Στην αιτιολογική έκθεση αναφέρεται επίσης ότι η εξουσία του Οργανισμού είναι σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας, δεδομένου ότι ο Οργανισμός καλείται να αναλάβει πρόσθετα καθήκοντα, ιδίως στην περιφερειακή λειτουργία του ενεργειακού συστήματος, με παράλληλη διατήρηση του κεντρικού ρόλου των εθνικών ρυθμιστικών αρχών στη ρύθμιση της ενέργειας. Το Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα, βάσει της αιτιολογικής έκθεσης, ότι ο νομοθέτης της ΕΕ είχε σαφώς την πρόθεση να καταστήσει τη λήψη αποφάσεων για δύσκολα αλλά αναγκαία διασυνοριακά ζητήματα αποτελεσματικότερη και ταχύτερη, ενισχύοντας τις εξουσίες του Οργανισμού για τη λήψη ατομικών αποφάσεων κατά τρόπο που να συμβιβάζεται με τη διατήρηση του κεντρικού ρόλου των εθνικών ρυθμιστικών αρχών στη ρύθμιση της ενέργειας. Επί του παρόντος εκκρεμεί αίτηση αναίρεσης της απόφασης αυτής ενώπιον του Δικαστηρίου.

3. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑΣ ΑΠΟ ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΑ

3.1 ΓΕΝΙΚΑ

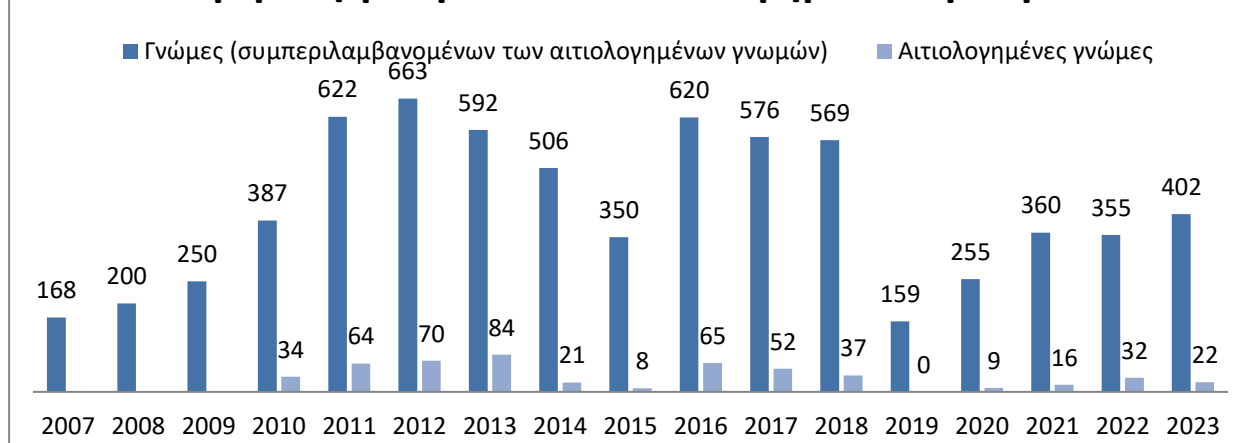
Το 2023 η Επιτροπή έλαβε **22 αιτιολογημένες γνώμες**⁶⁰ από τα εθνικά κοινοβούλια⁶¹. Ο αριθμός αυτός ήταν κατά ένα τρίτο μικρότερος από τις 32 που ελήφθησαν το 2022, κάτι που συνάδει με τη μακροπρόθεσμη πτωτική τάση του αριθμού των γνωμών συνολικά και ιδίως του αριθμού των αιτιολογημένων γνωμών. Η πτωτική τάση των αιτιολογημένων γνωμών καθίσταται ακόμα πιο εμφανής εάν ο αριθμός των αιτιολογημένων γνωμών εκφραστεί ως ποσοστό του συνολικού αριθμού γνωμών⁶².

⁶⁰ Σύμφωνα με το πρωτόκολλο αριθ. 2, κάθε εθνικό κοινοβούλιο ή κάθε κοινοβουλευτικό σώμα εθνικού κοινοβουλίου μπορεί, εντός προθεσμίας 8 εβδομάδων από την ημερομηνία διαβίβασης ενός σχεδίου νομοθετικής πράξης, στις επίσημες γλώσσες της Ένωσης, να εκδώσει αιτιολογημένη γνώμη στην οποία να εκτίθενται οι λόγοι για τους οποίους εκτιμά ότι το εν λόγω σχέδιο δεν συνάδει με την αρχή της επικουρικότητας. Βλ. επίσης υποσημείωση 61.

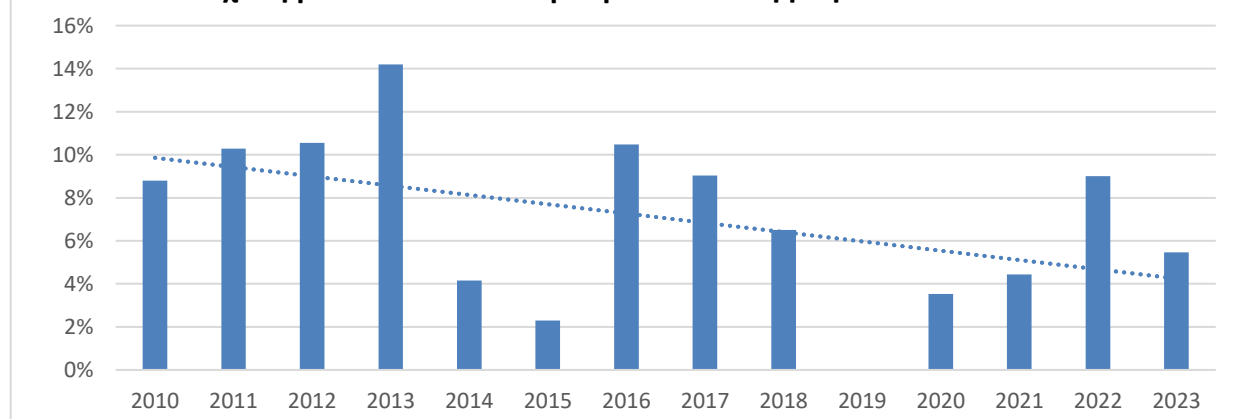
⁶¹ Ο αριθμός αυτός αναφέρεται στον συνολικό αριθμό αιτιολογημένων γνωμών που ελήφθησαν από τα κοινοβουλευτικά σώματα βάσει του πρωτοκόλλου αριθ. 2 το 2023. Βλ. επίσης υποσημείωση 20 και παράρτημα 1 για τον κατάλογο των εγγράφων της Επιτροπής σχετικά με τα οποία η Επιτροπή έλαβε αιτιολογημένες γνώμες.

⁶² Δεδομένου του μάλλον μικρού αριθμού αιτιολογημένων γνωμών, ακόμα και μια μικρή αύξηση του αριθμού των αιτιολογημένων γνωμών μπορεί να προκαλέσει μια φαινομενικά εξαιρετική αύξηση του ποσοστού των αιτιολογημένων γνωμών. Αυτό μπορεί να εξηγήσει το «άλμα» μεταξύ 2021 και 2022, το οποίο οφείλεται, κυρίως, στην πρόταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τον «εκλογικό νόμο», η οποία οδήγησε στην έκδοση 8 αιτιολογημένων γνωμών [βλ. την ετήσια έκθεση της Επιτροπής για το 2022, COM(2023) 640 final, σ. 10].

Σύγκριση γνώμων και αιτιολογημένων γνώμων

Ποσοστό αιτιολογημένων γνώμων σε σχέση με το σύνολο των γνώμων που ελήφθησαν

Σημείωση: η διακεκομμένη γραμμή αντιπροσωπεύει τη γραμμική γραμμική τάση.

Το 2023 (όπως και το 2022), οι περισσότερες αιτιολογημένες γνώμες προήλθαν από ένα μόνο εθνικό κοινοβούλιο. Το 2023 το ιταλικό κοινοβούλιο εξέδωσε 9 αιτιολογημένες γνώμες: 6 από το Camera dei Deputati και 3 από το Senato della Repubblica. Το σουηδικό Riksdag εξέδωσε 5 αιτιολογημένες γνώμες το 2023, οι οποίες αντιστοιχούν στο 23 % του συνολικού αριθμού (το 2022 είχε εκδώσει 14 αιτιολογημένες γνώμες, περισσότερο από το 40 % του συνόλου των αιτιολογημένων γνώμων). Από κοινού, τα **δύο αυτά κοινοβούλια εξέδωσαν τα δύο τρίτα του συνόλου των αιτιολογημένων γνώμων που ελήφθησαν το 2023.**

Οι υπόλοιπες αιτιολογημένες γνώμες του 2023 εκδόθηκαν από το γαλλικό Sénat (3) και από το τσεχικό Poslanecká sněmovna, το ουγγρικό Országgyűlés, την κυπριακή Βουλή των Αντιπροσώπων, το ολλανδικό Eerste Kamer και το ολλανδικό Tweede Kamer (1 έκαστο). Αυτό σημαίνει ότι το 2023 εξέδωσαν αιτιολογημένες γνώμες 9 από τα 39 εθνικά κοινοβούλια ή κοινοβουλευτικά σώματα 7 κρατών μελών (13 το 2022, 7 το 2021 και 8 το 2020).

Από θεματική άποψη, οι 22 αιτιολογημένες γνώμες που ελήφθησαν το 2023 είχαν περιορισμένη κατανομή και αφορούσαν **14 διαφορετικές προτάσεις της Επιτροπής**, καμία από τις οποίες δεν έλαβε περισσότερες από 3 αιτιολογημένες γνώμες. 6 από τις προτάσεις αυτές ανήκαν στον πρωταρχικό τομέα προτεραιότητας της Επιτροπής⁶³ «Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία», 3 στον

⁶³ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024_el

τομέα «Μια Ευρώπη έτοιμη για την ψηφιακή εποχή», 3 στον τομέα «Νέα ώθηση για την ευρωπαϊκή δημοκρατία» και 2 στον τομέα «Μια οικονομία στην υπηρεσία των ανθρώπων».

Η πρόταση που οδήγησε στην έκδοση αιτιολογημένων γνωμών που αντιστοιχούν στον μεγαλύτερο αριθμό ψήφων των εθνικών κοινοβουλίων⁶⁴ το 2023 ήταν η πρόταση για τα φυτά που παράγονται με ορισμένες νέες γονιδιοματικές τεχνικές⁶⁵, η οποία οδήγησε στην έκδοση 2 αιτιολογημένων γνωμών που αντιστοιχούσαν σε 4 ψήφους. Ωστόσο, δεν επιτεύχθηκε το όριο για μια συγκεντρωτική απάντηση από την Επιτροπή⁶⁶, πόσο μάλλον για διαδικασία «κίτρινης κάρτας», η οποία θα απαιτούσε από την Επιτροπή να αιτιολογήσει τη διατήρηση, την τροποποίηση ή την απόσυρση της πρότασής της. 6 άλλες προτάσεις έλαβαν μεταξύ 2 και 3 αιτιολογημένων γνωμών που αντιστοιχούσαν είτε σε 2 είτε σε 3 ψήφους. Οι υπόλοιπες 7 προτάσεις οδήγησαν στην έκδοση μόνο 1 αιτιολογημένης γνώμης η καθεμία (για περισσότερες λεπτομέρειες βλ. παράρτημα 1).

Το ακόλουθο σημείο 3.2 καλύπτει τις βασικές περιπτώσεις προτάσεων που οδήγησαν στην έκδοση περισσότερων από μίας αιτιολογημένων γνωμών.

3.2 ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ

Στο πλαίσιο του πρωταρχικού τομέα προτεραιότητας της Επιτροπής «Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία», η πρόταση κανονισμού για τις **συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασίας**⁶⁷ οδήγησε στην έκδοση του μεγαλύτερου αριθμού γνωμών το 2023: 3 αιτιολογημένες γνώμες⁶⁸ και 6 γνώμες στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου⁶⁹.

Στις αιτιολογημένες γνώμες τους, και τα δύο ιταλικά κοινοβουλευτικά σώματα δήλωσαν ότι δεν θεωρούν αναγκαία τη θέσπιση νομοθεσίας σε επίπεδο ΕΕ, ιδίως για την προώθηση μοντέλων επαναχρησιμοποίησης, εις βάρος των επιτυχημένων μοντέλων ανακύκλωσης σε εθνικό επίπεδο. Το γαλλικό Sénat επισήμανε τον κίνδυνο υπονόμησης πιο φιλόδοξης εθνικής νομοθεσίας σε σχέση με τη χρήση του άρθρου 114 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως μοναδικής νομικής βάσης, και τόνισε την ανάγκη σεβασμού της αρχής της τεχνολογικής ουδετερότητας όσον αφορά την απαίτηση δημιουργίας συστημάτων παρακράτησης ποσού έναντι επιστροφής για πλαστικές φιάλες και μεταλλικά δοχεία μίας χρήσης. Το ιταλικό Camera dei Deputati έκρινε ότι τα κράτη μέλη που ανακυκλώνουν μεγάλες ποσότητες απορριμμάτων συσκευασίας θα πρέπει να εξαιρεθούν από την υποχρέωση επαναχρησιμοποίησης και δημιουργίας συστημάτων παρακράτησης ποσού έναντι επιστροφής. Και τα τρία σώματα έκριναν ότι η οδηγία θα αποτελούσε καταλληλότερη νομική πράξη από τον κανονισμό και ανέφεραν ότι η προβλεπόμενη χρήση κατ' εξουσιοδότηση πράξεων δεν θα πρέπει να επιτρέπει στην Επιτροπή να προβλέπει ρυθμίσεις πέραν του πεδίου εφαρμογής των μη ουσιωδών στοιχείων. Και τα δύο

⁶⁴ Κάθε εθνικό κοινοβούλιο έχει δύο ψήφους. Κάθε σώμα σε κοινοβουλευτικά συστήματα με δύο σώματα έχει μία ψήφο.

⁶⁵ COM(2023) 411 final.

⁶⁶ Η Επιτροπή έχει δεσμευτεί να παρέχει συγκεντρωτική απάντηση εάν μια πρόταση οδηγήσει στην έκδοση «σημαντικού» αριθμού αιτιολογημένων γνωμών («σημαντικός» στο πλαίσιο αυτό σημαίνει ότι ο αριθμός των αιτιολογημένων γνωμών αντιστοιχεί σε τουλάχιστον 7 ψήφους εθνικών κοινοβουλίων), ακόμα και αν η πρόταση δεν έχει οδηγήσει στην έκδοση αρκετών αιτιολογημένων γνωμών ώστε να επιτευχθεί το κατώτατο όριο της «κίτρινης κάρτας», το οποίο ενεργοποιεί την υποχρεωτική επανεξέταση του σχεδίου νομικής πράξης. Το κατώτατο όριο για τη διαδικασία της «κίτρινης κάρτας» επιτυγχάνεται συνήθως όταν ο αριθμός των αιτιολογημένων γνωμών που λαμβάνονται από τα εθνικά κοινοβούλια αντιπροσωπεύει τουλάχιστον το ένα τρίτο του συνόλου των ψήφων που τους αναλογούν (δηλαδή 18 από τις 54 ψήφους). Για τα σχέδια νομοθετικών πράξεων που υποβάλλονται στον τομέα της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης, το κατώτατο όριο είναι το ένα τέταρτο των ψήφων (δηλαδή 14 από τις 54 ψήφους).

⁶⁷ COM(2022) 677 final.

⁶⁸ Το γαλλικό Sénat και τα ιταλικά Camera dei Deputati και Senato della Repubblica.

⁶⁹ Τα τσεχικά Poslanecká sněmovna και Senát, το ισπανικό Cortes Generales, το ιταλικό Camera dei Deputati, το πολωνικό Senat και το ρουμανικό Senat.

ιταλικά σώματα έκριναν ότι οι περιορισμοί σε ορισμένες συσκευασίες μίας χρήσης ήταν δυσανάλογοι και συνεπάγονταν κινδύνους για την ασφάλεια των τροφίμων. Το ιταλικό Senato della Repubblica θεώρησε και αυτό ότι υπάρχει κίνδυνος να ανακυκλώνονται οι συσκευασίες φαρμάκων και ζήτησε να εξαιρεθούν οι εν λόγω συσκευασίες από την απαίτηση ανακυκλωσιμότητας. Το ιταλικό Camera dei Deputati εξέφρασε ανησυχίες σχετικά με τις υποχρεωτικές απαιτήσεις ανακυκλωμένου περιεχομένου για τις συσκευασίες ιατρικών προϊόντων και για τις συσκευασίες που έρχονται σε επαφή με τρόφιμα. Επίσης, ζήτησε να διευρυνθεί ο κατάλογος των εφαρμογών για συσκευασίες που πρέπει να κατασκευάζονται από λιπασματοποιησιμα υλικά.

Στις γνώμες που εκδόθηκαν στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου επισημάνθηκε επίσης η ανάγκη η εν λόγω πρόταση να παρέχει στα κράτη μέλη μεγαλύτερη ευελιξία. Όπως και το ιταλικό κοινοβούλιο, το πολωνικό Senat επέκρινε την εκτίμηση των επιπτώσεων και ζήτησε να διενεργηθεί εις βάθος ανάλυση προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι προτεινόμενοι νέοι στόχοι είναι ρεαλιστικοί, μετρήσιμοι και τεχνικά εφικτοί. Το τσεχικό Poslanecká sněmovna πρότεινε ο στόχος μείωσης των απορριμμάτων συσκευασίας να υπολογίζεται με βάση την ποσότητα των απορριμμάτων συσκευασίας που παράγονται ανά κάτοικο. Το ρουμανικό Senat ζήτησε διευκρινίσεις σχετικά με τους ορισμούς που χρησιμοποιούνται και τις ευθύνες των οικονομικών φορέων.

Στις απαντήσεις της, η Επιτροπή υποστήριξε ότι τα προτεινόμενα μέτρα είναι αναγκαία για τη διασφάλιση της κυκλικής οικονομίας και την πρόληψη της μη βιώσιμης αύξησης των απορριμμάτων συσκευασίας. Διατύπωσε την άποψη ότι τα συστήματα παρακράτησης ποσού έναντι επιστροφής αποτελούν ένα από τα κύρια μέτρα διευκόλυνσης για την επίτευξη αυτών των στόχων. Επισήμανε επίσης ότι τα κράτη μέλη που επιτυγχάνουν υψηλό ποσοστό συλλογής των στοχευόμενων μορφών συσκευασιών με άλλα μέσα μπορούν να επιλέξουν να μην εφαρμόσουν τα εν λόγω συστήματα. Όσον αφορά την επιλογή της νομικής πράξης, η Επιτροπή υποστήριξε ότι ο κανονισμός είναι ζωτικής σημασίας για την επίτευξη των στόχων της πρότασης και ότι το αίτημα να δοθεί στα κράτη μέλη μεγαλύτερη ευελιξία αντιμετωπίστηκε με τον σαφή καθορισμό των ορίων των νομικών διατάξεων στο κείμενο της πρότασης. Όσον αφορά τις συσκευασίες φαρμάκων, η Επιτροπή επισήμανε ότι η πρόταση προβλέπει μεγαλύτερη μεταβατική περίοδο για τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις ανακυκλωσιμότητας και εξαιρεί τα φάρμακα από τις απαιτήσεις ανακυκλωμένου περιεχομένου. Όσον αφορά τις ανησυχίες σχετικά με τις επιπτώσεις στην ασφάλεια των τροφίμων, η Επιτροπή υποστήριξε ότι οι συσκευασίες μίας χρήσης δεν αυξάνουν την ασφάλεια των τροφίμων, αλλά συμφώνησε σχετικά με την ανάγκη εξαίρεσης των ευπαθών φρούτων και λαχανικών από τις απαγορεύσεις συσκευασίας. Όσον αφορά την εκτίμηση των επιπτώσεων και την ανάγκη αποσαφήνισης, η Επιτροπή εξήγησε ότι η μεθοδολογία βασίστηκε στις αρχές του περιβαλλοντικού αποτυπώματος και ότι συνεργάζεται με τους συννομοθέτες για να διασφαλίσει μεγαλύτερη σαφήνεια όσον αφορά τους ορισμούς και την κατανομή των υποχρεώσεων στους οικονομικούς παράγοντες.

Η πρόταση κανονισμού σχετικά με **ορισμένες νέες γονιδιοματικές τεχνικές**⁷⁰ οδήγησε στην έκδοση 2 αιτιολογημένων γνώμων⁷¹ και 7 γνώμων στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου⁷². Στις αιτιολογημένες γνώμες τους, η κυπριακή Βουλή των Αντιπροσώπων και το ουγγρικό Országgyűlés έκριναν ότι σημειώνεται παραβίαση της αρχής της επικουρικότητας λόγω της διάταξης που απαγορεύει στα κράτη μέλη να θεσπίζουν μέτρα που περιορίζουν ή απαγορεύουν, στο σύνολο ή σε τμήμα της επικράτειάς τους, την καλλιέργεια φυτών νέων γονιδιοματικών τεχνικών (NGT) κατηγορίας 2 (δηλαδή φυτά τα οποία, σε αντίθεση με τα φυτά NGT κατηγορίας 1, δεν μπορούν επίσης να προκύψουν με φυσικό τρόπο ή να παραχθούν με συμβατικές τεχνικές

⁷⁰ COM(2023) 411 final.

⁷¹ Η κυπριακή Βουλή των Αντιπροσώπων και το ουγγρικό Országgyűlés.

⁷² Το τσεχικό Senát, το δανικό Folketing, το κροατικό Hrvatski Sabor, το ιταλικό Senato della Repubblica, το ολλανδικό Eerste Kamer, το πορτογαλικό Assembleia da República και το ρουμανικό Senat.

βελτίωσης). Το επιχείρημα αυτό αναφέρθηκε επίσης σε ορισμένες γνώμες στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου. Η πρόταση επικρίθηκε επίσης για ανεπαρκή νομική βάση· διατυπώθηκαν ανησυχίες σχετικά με τη διαφάνεια και την ελευθερία επιλογής των καταναλωτών· την προστασία των καταναλωτών και τον αντίκτυπο που έχει στους καταναλωτές ο περιορισμός των απαιτήσεων επισήμανσης για τα φυτά NGT κατηγορίας 1 στο φυτικό αναπαραγωγικό υλικό· ανησυχίες σχετικά με τη συμμόρφωση με τις αρχές της αναλογικότητας και της προφύλαξης· και ανησυχίες σχετικά με τους κινδύνους στρέβλωσης του ανταγωνισμού, εάν ορισμένοι βελτιωτές αποκτήσουν διπλώματα ευρεσιτεχνίας για NGT. Στις γνώμες περιλαμβάνονταν επίσης διάφορα αιτήματα, όπως η απαγόρευση της κατοχύρωσης με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας των NGT κατηγορίας 1 και η πρόληψη της μονοπώλησης του τομέα· αίτημα για μελέτη σχετικά με τον αντίκτυπο των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και των σχετικών αδειών· αίτημα για την εξασφάλιση ελέγχου ίδιου επιπέδου για τα φυτά που παράγονται σε τρίτες χώρες· και αίτημα για ρύθμιση της χρήσης NGT σε μικροοργανισμούς.

Στις απαντήσεις της, η Επιτροπή εξήγησε ότι η δυνατότητα εξαίρεσης δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την αντιμετώπιση κινδύνων για την υγεία των ανθρώπων ή των ζώων ή για το περιβάλλον που προκύπτουν από γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς (ΓΤΟ). Εκτίμηση των εν λόγω κινδύνων είχε ήδη πραγματοποιηθεί μέσω επιστημονικής αξιολόγησης εναρμονισμένης σε επίπεδο ΕΕ. Επιπλέον, ο αποκλεισμός της δυνατότητας εξαίρεσης για τα φυτά NGT κατηγορίας 2 δεν σχετίζεται με ζητήματα ασφάλειας των εν λόγω φυτών, ακριβώς επειδή τα φυτά NGT κατηγορίας 2 θα λαμβάνουν έγκριση μόνο εάν είναι ασφαλή. Όσον αφορά τη νομική βάση, η Επιτροπή επισήμανε τη συνοχή της με την ισχύουσα νομοθεσία για τους ΓΤΟ σχετικά με τη σκόπιμη ελευθέρωση και τη διάθεση ΓΤΟ στην αγορά. Όσον αφορά την επισήμανση, η Επιτροπή κατέστησε σαφές ότι η απαίτηση επισήμανσης των προϊόντων από τέτοιου είδους φυτά με ετικέτα για γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς δεν θα αντικατόπτριζε ορθά το γεγονός ότι το ίδιο προϊόν μπορεί να ληφθεί με συμβατικά μέσα. Όσον αφορά τις αρχές της αναλογικότητας και της προφύλαξης, η Επιτροπή παρέπεμψε στην άποψη της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων σύμφωνα με την οποία δεν υπάρχουν νέοι κίνδυνοι που να συνδέονται ειδικά με τη στοχευμένη μεταλλαξιγένεση και την τεχνική cisgenesis (σε σύγκριση με συμβατικές τεχνικές βελτίωσης ή καθιερωμένες γονιδιωματικές τεχνικές). Όσον αφορά τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας και τον ανταγωνισμό, η Επιτροπή δήλωσε ότι γνωρίζει ότι η δυνατότητα κατοχύρωσης φυτών NGT με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας αποτελεί πηγή ανησυχίας για πολλούς και ότι, ως εκ τούτου, θα αξιολογήσει τις επιπτώσεις της κατοχύρωσης των φυτών με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για την καινοτομία στον τομέα της βελτίωσης των φυτών· για την πρόσβαση των βελτιωτών σε γενετικό υλικό και τεχνικές· για τη διαθεσιμότητα σπόρων για τους γεωργούς· και για τη συνολική ανταγωνιστικότητα του κλάδου της βιοτεχνολογίας της ΕΕ. Δήλωσε επίσης ότι θα δημοσιεύσει έκθεση με τα πορίσματά της έως το 2026.

Η πρόταση κανονισμού για το **νομοθέτημα για την παρακολούθηση του εδάφους**⁷³ οδήγησε στην έκδοση 2 αιτιολογημένων γνώμων⁷⁴ και 3 γνώμων στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου⁷⁵. Στις πανομοιότυπες αιτιολογημένες γνώμες τους, αμφότερα τα ολλανδικά κοινοβουλευτικά σώματα υποστήριξαν ότι οι επιπτώσεις της ρύπανσης του εδάφους μέσω του αέρα και των υδάτων αποτελούν εθνικό ζήτημα και ότι τα οφέλη των προτεινόμενων μέτρων δεν έχουν αποδειχθεί σε μεμονωμένα κράτη μέλη. Κατά την άποψή τους, η πρόταση δεν θα εξασφαλίσει ισότιμους όρους ανταγωνισμού, διότι σχετίζεται με τις επιπτώσεις της ρύπανσης και όχι με τις πηγές της. Στις γνώμες του τσεχικού Senát, του ιταλικού Senato della Repubblica και του αυστριακού Bundesrat επισημάνθηκε ότι τα κράτη μέλη πρέπει να μπορούν να λαμβάνουν υπόψη τις τοπικές συνθήκες, τις υφιστάμενες πολιτικές και τις αρμοδιότητες σε υποεθνικό επίπεδο. Επισήμαναν επίσης ότι η πρόταση ενδέχεται να αυξήσει τον διοικητικό φόρτο για τα κράτη μέλη.

⁷³ COM(2023) 416 final.

⁷⁴ Τα ολλανδικά Eerste Kamer και Tweede Kamer.

⁷⁵ Το τσεχικό Senát, το ιταλικό Senato και το αυστριακό Bundesrat.

Στις απαντήσεις της, η Επιτροπή τόνισε ότι ένα σταθερό πλαίσιο παρακολούθησης και αξιολόγησης με μέτρα για τη βιώσιμη διαχείριση του εδάφους και για τους μολυσμένους χώρους είναι απαραίτητο προκειμένου να επιτευχθούν υγιή εδάφη έως το 2050 —δεδομένης της κλίμακας και της αρνητικής εξέλιξης του προβλήματος τις τελευταίες δεκαετίες, των διασυνοριακών επιπτώσεων που συνδέονται με την υγεία του εδάφους και του σημαντικού κόστους διαχείρισης των επιπτώσεων των μη υγιών εδαφών. Εξήγησε ότι η πρότασή της αποσκοπεί στην αντιμετώπιση των διασυνοριακών επιπτώσεων της υποβάθμισης του εδάφους· στην εξασφάλιση ισότιμων όρων της αγοράς· και στην προώθηση της συνοχής των πολιτικών σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο, παρέχοντας ευελιξία στα κράτη μέλη ώστε να εφαρμόσουν τα απαιτούμενα μέτρα κατά τρόπο που να τους επιτρέπει να λαμβάνουν υπόψη τη μεταβλητότητα των εδαφών, τις τοπικές συνθήκες, τις υφιστάμενες πολιτικές και πρακτικές, καθώς και τις αρμοδιότητες σε περιφερειακό επίπεδο σε ορισμένα κράτη μέλη. Επιπλέον, η πρόταση περιείχε διατάξεις που είναι αναγκαίες και κατάλληλες για την επίτευξη υγιών εδαφών, αλλά ελαχιστοποιούν τον διοικητικό φόρτο που αυτό συνεπάγεται. Θα παρασχεθεί επαρκής χρόνος στα κράτη μέλη για να θέσουν σταδιακά σε εφαρμογή τη διακυβέρνηση, τους μηχανισμούς παρακολούθησης και αξιολόγησης της υγείας του εδάφους και τα μέτρα που απαιτούνται για την εφαρμογή των αρχών της βιώσιμης διαχείρισης του εδάφους και για την αντιμετώπιση των μολυσμένων χώρων.

Η πρόταση σχετικά με **τα πρότυπα επιδόσεων για τις εκπομπές CO₂ και τις υποχρεώσεις δήλωσης των νέων βαρέων οχημάτων**⁷⁶ οδήγησε στην έκδοση 2 αιτιολογημένων γνώμων⁷⁷ και 1 γνώμης στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου⁷⁸. Και τα δύο ιταλικά σώματα υποστήριξαν ότι δεν τηρείται η αρχή της επικουρικότητας, διότι οι προτεινόμενοι στόχοι μείωσης των εκπομπών CO₂ δεν είναι ούτε εφικτοί ούτε δικαιολογημένοι, καθώς και επειδή ο τομέας παράγει περιορισμένες μόνο εκπομπές. Τόνισαν ότι ο στόχος της επίτευξης μηδενικών εκπομπών για τις τοπικές μεταφορές με λεωφορεία έως το 2030 είναι υπερβολικά φιλόδοξος και ότι απαιτούνται κίνητρα της ΕΕ για την πραγματοποίηση επενδύσεων. Το τσεχικό Senát υποστήριξε ότι οι στόχοι που τέθηκαν το 2019 θα πρέπει να αναθεωρηθούν το 2027.

Στις απαντήσεις της, η Επιτροπή αναφέρθηκε στη λεπτομερή εκτίμηση των επιπτώσεων που συνοδεύει την πρόταση⁷⁹, η οποία καταδεικνύει την αναγκαιότητα, την προστιθέμενη αξία και την αναλογικότητα της πρωτοβουλίας. Όσον αφορά το επίπεδο φιλοδοξίας και την ημερομηνία εφαρμογής των στόχων, η Επιτροπή υπενθύμισε ότι οι μεταφορές είναι ο μόνος σημαντικός τομέας στην οικονομία της ΕΕ όπου οι εκπομπές CO₂ εξακολουθούν να είναι υψηλότερες απ' ό,τι το 1990, και ότι οι οδικές μεταφορές ευθύνονται για πάνω από το 20 % των συνολικών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου της ΕΕ. Ως εκ τούτου, υπογράμμισε το γεγονός ότι τα βαρέα οχήματα διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην επίτευξη των στόχων της ΕΕ για το κλίμα. Σύμφωνα με την εκτίμηση των επιπτώσεων, ο τομέας παρουσιάζει μεγάλες δυνατότητες για την ανάπτυξη οχημάτων μηδενικών εκπομπών. Η χρήση λεωφορείων μηδενικών εκπομπών στον στόλο θα είναι σταδιακή και τα κράτη μέλη που αντιμετωπίζουν δυσκολίες ενδέχεται, σε ορισμένες περιπτώσεις, να εξαιρέσουν περιορισμένο αριθμό λεωφορείων από το κανονιστικό πεδίο εφαρμογής. Όσον αφορά τις επενδύσεις που απαιτούνται για την ανανέωση της τεχνολογίας οχημάτων του στόλου και την επιτάχυνση της προσαρμογής του κλάδου, η Επιτροπή επισήμανε ορισμένες ευκαιρίες χρηματοδότησης από την ΕΕ.

Στο πλαίσιο της προτεραιότητας «Νέα ώθηση για την ευρωπαϊκή δημοκρατία», η πρόταση οδηγίας για την **καταπολέμηση της διαφθοράς**⁸⁰ οδήγησε στην έκδοση 2 αιτιολογημένων

⁷⁶ COM(2023) 88 final.

⁷⁷ Τα ιταλικά Camera dei Deputati και Senato della Repubblica.

⁷⁸ Το τσεχικό Senát.

⁷⁹ SWD(2023) 88 final.

⁸⁰ COM(2023) 234 final.

γνωμών⁸¹ και 6 γνωμών στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου⁸². Το σουηδικό Riksdag έκρινε ότι η προτεινόμενη οδηγία παραβιάζει την αρχή της επικουρικότητας, διότι απαγορεύει σε πρόσωπο που διώκεται για διαφθορά να θέσει υποψηφιότητα για την εκλογή του σε δημόσιο αξίωμα. Το ζήτημα αυτό αναφέρθηκε και από το ιταλικό Camera dei Deputati, το οποίο διαφώνησε με την απαίτηση όλα τα κράτη μέλη να αντιμετωπίζουν την κατάχρηση αξιώματος ως ποινικό αδίκημα. Η ασυλία και το δικαίωμα του εκλέγεσθαι αποτέλεσαν επίσης κεντρικό σημείο των γνωμών στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου. Το ιταλικό Senato della Repubblica και αμφότερα τα δύο αυστριακά σώματα τόνισαν ότι οι κανόνες για την άρση της ασυλίας θα πρέπει να αποτελούν αποκλειστικά αρμοδιότητα των εθνικών κοινοβουλίων. Και τα δύο τσεχικά σώματα εξέφρασαν επίσης αμφιβολίες σχετικά με τη διάταξη αυτήν, ιδίως όσον αφορά την επικουρικότητα. Αντιθέτως, το πορτογαλικό Assembleia da República δήλωσε ότι η προτεινόμενη οδηγία συνάδει με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας.

Στις απαντήσεις της, η Επιτροπή υπογράμμισε ότι η πρότασή της περιορίζεται σε ό,τι είναι αναγκαίο και αναλογικό για την αποτελεσματική πρόληψη και καταπολέμηση της διαφθοράς. Όσον αφορά τη θέσπιση του αδικήματος της κατάχρησης αξιώματος, η Επιτροπή έκρινε ότι πρόκειται για σημαντικό εργαλείο για την καταπολέμηση της διαφθοράς, διότι καλύπτει την παράνομη χρήση δημόσιας εξουσίας για προσωπικό όφελος και αποτελεί ήδη έγκλημα σε 25 από τα 27 κράτη μέλη. Σχετικά με την απαγόρευση του δικαιώματος του εκλέγεσθαι, η Επιτροπή υπενθύμισε ότι η παύση από δημόσιο αξίωμα ή η απαγόρευση κατοχής δημόσιου αξιώματος (είτε ο αξιωματούχος είναι εκλεγμένος είτε όχι) θα εμποδίζει πρόσωπα που έχουν καταδικαστεί για διαφθορά να διατηρούν ορισμένες θέσεις εξουσίας από τις οποίες προβαίνουν σε πράξεις διαφθοράς. Η Επιτροπή τόνισε ότι η προτεινόμενη οδηγία απαιτεί απλώς από τους εθνικούς νομοθέτες να εξετάσουν τη δυνατότητα επιβολής αυτών των πρόσθετων κυρώσεων και ότι η τελική απόφαση θα παραμείνει στην αρμοδιότητα των εθνικών δικαστηρίων.

Στο πλαίσιο της ίδιας προτεραιότητας, η πρόταση για κανονισμό του Συμβουλίου σχετικά με την **αναγνώριση της γονικής σχέσης μεταξύ κρατών μελών**⁸³ οδήγησε επίσης στην έκδοση 2 αιτιολογημένων γνωμών και 6 γνωμών πολιτικού διαλόγου. Το γαλλικό Sénat εξέφρασε τον φόβο ότι ο προτεινόμενος κανονισμός του Συμβουλίου θα απαιτούσε την αναγνώριση γονικής σχέσης που έχει θεμελιωθεί σε άλλο κράτος μέλος, ακόμα και σε περιπτώσεις παρένθετης μητρότητας. Ως εκ τούτου, αντιτάχθηκε στην επιλογή κανονισμού του Συμβουλίου ως είδους νομικής πράξης. Το ιταλικό Senato della Repubblica εξέφρασε την ανησυχία ότι τα κράτη μέλη θα μπορούν να επικαλούνται λόγους δημόσιας τάξης για να αρνηθούν την αναγνώριση γονικής σχέσης μόνο κατά περίπτωση.

Η παρένθετη μητρότητα αποτέλεσε επίσης το κύριο θέμα των γνωμών στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου. Το ρουμανικό Senat ζήτησε σαφείς ορισμούς των όρων «σχέση γονέα», «γονέας» και «οικογένεια» και να αποφευχθεί μια κατάσταση κατά την οποία τα τέκνα που γεννιούνται με παρένθετη μητρότητα θα είναι δυνατόν να αναγνωρίζονται αυτομάτως, ενδεχομένως κατά παράβαση της ισχύουσας νομοθεσίας κράτους μέλους. Το τσεχικό Senát ζήτησε ομοίως να εξαιρεθεί η παρένθετη μητρότητα από το πεδίο εφαρμογής της πρότασης και να επιτρέπεται στα κράτη μέλη να αρνούνται την αναγνώριση γονικής σχέσης σε περιπτώσεις κατά τις οποίες το διασυνοριακό στοιχείο δημιουργήθηκε με σκοπό την καταστρατήγηση της εθνικής νομοθεσίας. Το ολλανδικό Eerste Kamer έθεσε διάφορα ερωτήματα, μεταξύ άλλων, σχετικά με τον αριθμό των υποθέσεων που σχετίζονται με την απουσία κοινών κανόνων για την αναγνώριση της γονικής σχέσης και σχετικά με τις περιπτώσεις στις οποίες ενδέχεται να υπάρχουν εναλλακτικές λύσεις που δεν απαιτούν προσφυγή σε νέα νομοθεσία της ΕΕ. Το λιθουανικό Seimas ενέκρινε την πρόταση, η οποία κατά την άποψή του θα έχει «θετικό αντίκτυπο», και ζήτησε διευκρινίσεις

⁸¹ Το ιταλικό Camera dei Deputati και το σουηδικό Riksdag.

⁸² Τα τσεχικά Poslanecká sněmovna και Senát, το γαλλικό Sénat, το ιταλικό Senato della Repubblica, τα αυστριακά Nationalrat και Bundesrat, και το πορτογαλικό Assembleia da República.

⁸³ COM(2022) 695 final.

προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η ρήτρα δημόσιας τάξης εφαρμόζεται με σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Το πορτογαλικό Assembleia da República και το ισπανικό Cortes Generales δήλωσαν ότι η πρόταση συμμορφώνεται με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας.

Στις απαντήσεις της, η Επιτροπή υπενθύμισε ότι το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει αποφανθεί ότι η έννοια της δημόσιας τάξης πρέπει να ερμηνεύεται στενά και επισήμανε ότι η δυνατότητα άρνησης αναγνώρισης γονικής σχέσης για λόγους δημόσιας τάξης δεν μπορεί να εφαρμοστεί εάν αυτό συνεπάγεται δυσμενή διάκριση. Η Επιτροπή υπογράμμισε επίσης ότι ο προτεινόμενος κανονισμός του Συμβουλίου δεν θα επηρεάσει την αρμοδιότητα των κρατών μελών να ρυθμίζουν ή να απαγορεύουν την παρένθετη μητρότητα στην επικράτειά τους. Ωστόσο, σύμφωνα με την πρόταση, από τη στιγμή που η γονική σχέση ενός παιδιού που γεννήθηκε με παρένθετη μητρότητα έχει θεμελιωθεί σε ένα κράτος μέλος, τα άλλα κράτη μέλη θα πρέπει να την αναγνωρίσουν, διότι η μη αναγνώριση θα είναι ασυμβίβαστη με τα θεμελιώδη δικαιώματα των παιδιών που γεννιούνται με παρένθετη μητρότητα.

Στο πλαίσιο της προτεραιότητας «Μια Ευρώπη έτοιμη για την ψηφιακή εποχή», η πρόταση κανονισμού για την **καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές**⁸⁴ οδήγησε στην έκδοση 2 αιτιολογημένων γνώμων⁸⁵ και 4 γνώμων στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου⁸⁶. Στις αιτιολογημένες γνώμες τους, το ιταλικό Camera dei Deputati και το σουηδικό Riksdag δεν αμφισβήτησαν την αναγκαιότητα ή την προστιθέμενη αξία της νομοθετικής δράσης σε επίπεδο ΕΕ για την αντιμετώπιση των ελλείψεων της ισχύουσας οδηγίας, αλλά εξέφρασαν την ανησυχία τους για το ότι η προτεινόμενη νομική πράξη είναι κανονισμός. Εξέφρασαν τον φόβο ότι ο περιορισμός της δράσης των κρατών μελών (με τον καθορισμό μέγιστης προθεσμίας πληρωμής 30 ημερών και σταθερού επιτοκίου για τόκους υπερημερίας και με τον αποκλεισμό της δυνατότητας του πιστωτή να παραιτηθεί από το δικαίωμα σε τόκους και αποζημίωση για την καθυστέρηση της πληρωμής) θα περιορίσει τη συμβατική ελευθερία των επιχειρήσεων. Οι ίδιες ανησυχίες διατυπώθηκαν επίσης και στις 4 γνώμες στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου. Επιπλέον, το ιρλανδικό Houses of the Oireachtas επέκρινε την έλλειψη διάκρισης μεταξύ καθυστερημένων πληρωμών και μεγάλων προθεσμιών πληρωμής και αντιτάχθηκε στην πρόταση για δημιουργία φορέα που θα επιβάλλει τη νομοθεσία για τις καθυστερήσεις πληρωμών. Το ρουμανικό Senat εξέφρασε την άποψη ότι η πρόταση θα έχει δυνητικό αρνητικό αντίκτυπο στις επιχειρήσεις ειδικότερα και στην οικονομία γενικότερα.

Στις απαντήσεις της, η Επιτροπή τόνισε ότι η καταπολέμηση των καθυστερημένων πληρωμών και των πληρωμών που έχουν καταχρηστικά μεγάλη διάρκεια είναι απαραίτητη για την προστασία της ανθεκτικότητας των αλυσίδων εφοδιασμού και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ. Τόνισε ότι από την εκτίμηση των επιπτώσεων καταδείχθηκε ότι το προτεινόμενο ανώτατο όριο των 30 ημερών για τις πληρωμές αποτελεί οικονομικά αποδοτικότερη επιλογή για την προώθηση μιας νοοτροπίας έγκαιρης πληρωμής απ' ό,τι οι μεγαλύτερες προθεσμίες πληρωμής. Το όριο αυτό ήταν επίσης η επιλογή την οποία υποστήριζαν περισσότερο τα ενδιαφερόμενα μέρη και οι ΜΜΕ στις δημόσιες διαβουλεύσεις και προτάθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την πλατφόρμα «Fit for Future». Η Επιτροπή εξήγησε ότι δεν προβαίνει σε διάκριση μεταξύ καθυστερημένων πληρωμών και μεγάλων προθεσμιών πληρωμής, διότι καθυστερήσεις πληρωμής σημειώνονται και όταν επιβάλλονται στους πιστωτές μεγάλες προθεσμίες πληρωμής. Η επιλογή του κανονισμού δικαιολογείται από την ανάγκη θέσπισης αυστηρότερων και πιο εξορθολογισμένων κανόνων που μπορούν να εφαρμόζονται με τον ίδιο τρόπο σε όλα τα κράτη

⁸⁴ COM(2023) 533 final.

⁸⁵ Το ιταλικό Camera dei Deputati και το σουηδικό Riksdag.

⁸⁶ Το ιρλανδικό Houses of the Oireachtas, το ιταλικό Senato della Repubblica, το πορτογαλικό Assembleia da República και το ρουμανικό Senat. Κατά τους πρώτους 4 μήνες του 2024 η Επιτροπή έλαβε τέσσερις πρόσθετες γνώμες στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου (από τα στεχικά Senát και Poslanecká sněmovna, το γαλλικό Sénat και το Kamra tad-Deputati της Μάλτας), οι οποίες απηχούσαν σε μεγάλο βαθμό τα επιχειρήματα που διατυπώθηκαν στις γνώμες που ελήφθησαν το 2023.

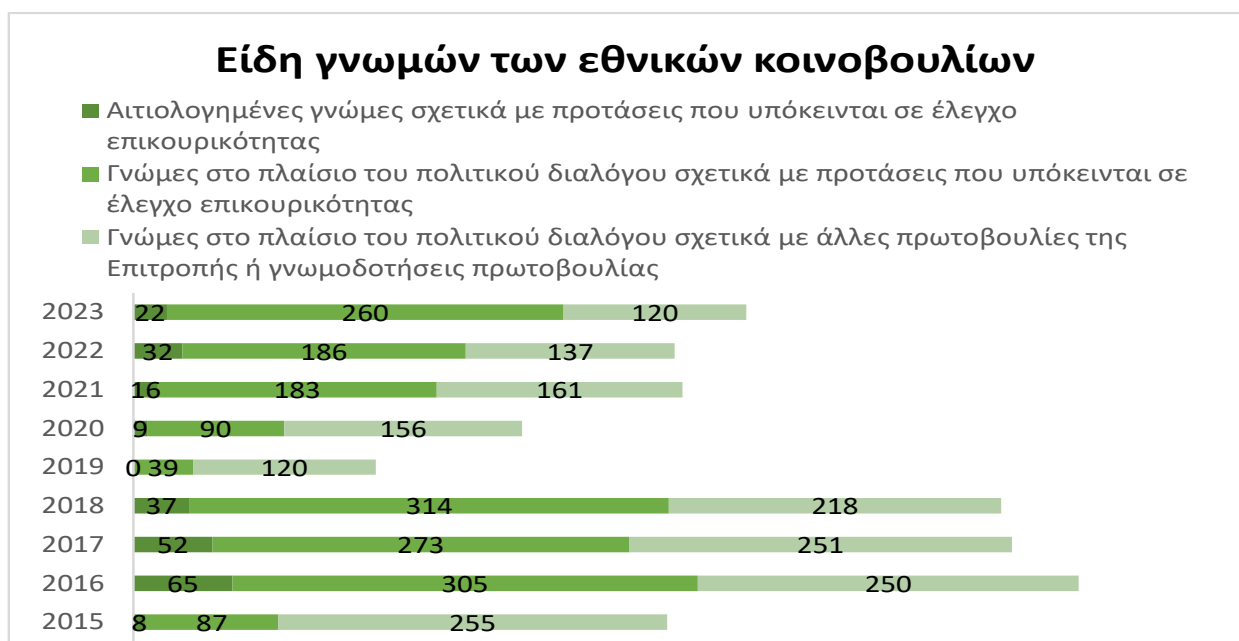
μέλη. Από την εκτίμηση των επιπτώσεων διαπιστώθηκε ότι η απουσία διατάξεων για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης με τους κανόνες και την επιβολή τους αποτελεί μία από τις βασικές αδυναμίες της ισχύουσας οδηγίας. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή πρότεινε τη σύσταση υποχρεωτικών αρχών επιβολής του νόμου, παρέχοντας παράλληλα ευρεία ευελιξία στα κράτη μέλη όσον αφορά τον ορισμό υφιστάμενων αρχών ή τη δημιουργία νέων. Η Επιτροπή τόνισε επίσης τα οικονομικά οφέλη μιας καλύτερης νοοτροπίας όσον αφορά τις πληρωμές, η οποία θα αυξήσει και θα ενισχύσει την εμπιστοσύνη στο επιχειρηματικό περιβάλλον της ΕΕ.

4. ΓΡΑΠΤΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΜΕ ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΑ

Εκτός από τον μηχανισμό ελέγχου της επικουρικότητας που καθιερώνεται στο πρωτόκολλο αριθ. 2, οι σχέσεις της Επιτροπής με τα εθνικά κοινοβούλια καλύπτουν επίσης και άλλες δραστηριότητες, ιδίως τον πολιτικό διάλογο που τέθηκε σε εφαρμογή το 2006. Σε αυτόν περιλαμβάνονται γραπτές ανταλλαγές απόψεων σχετικά με κάθε πρωτοβουλία της Επιτροπής στην οποία τα εθνικά κοινοβούλια επιθυμούν να προσφέρουν τη συμβολή τους ή σχετικά με κάθε θέμα που θέλουν να θέσουν με δική τους πρωτοβουλία. Περιλαμβάνεται επίσης ο προφορικός πολιτικός διάλογος (που περιγράφεται στο κεφάλαιο 5).

4.1 ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Το 2023 τα εθνικά κοινοβούλια απέστειλαν συνολικά **402 γνώμες** στην Επιτροπή. Ήταν η πρώτη φορά από το 2008 που η Επιτροπή έλαβε περισσότερες γνώμες κατά τη διάρκεια του τελευταίου πλήρους έτους της θητείας της απ' ό,τι κατά το προηγούμενο έτος. Όπως αναφέρθηκε ήδη στην παρούσα ετήσια έκθεση, αυτό είναι ασυνήθιστο και αντιβαίνει στην τάση που επισημαίνεται στην ετήσια έκθεση για το 2022, σύμφωνα με την οποία ο αριθμός των γνωμών των εθνικών κοινοβουλίων κορυφώνεται γενικά στα μέσα της θητείας κάθε Επιτροπής⁸⁷. Ωστόσο, όπως έχει ήδη αναφερθεί στην ετήσια έκθεση για το 2022, ο συνολικός αριθμός γνωμών που ελήφθησαν κατά τη διάρκεια της Επιτροπής von der Leyen παραμένει σημαντικά χαμηλότερος από τον αριθμό των γνωμών που ελήφθησαν κατά τη διάρκεια των Επιτροπών Barroso II και Juncker.

⁸⁷ Το ισπανικό Cortes Generales, το οποίο καταλάμβανε είτε την πρώτη είτε τη δεύτερη θέση κατά τα προηγούμενα 3 έτη στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου με την Επιτροπή, εξέδωσε γνώμες μόνο κατά τους πρώτους 4 μήνες του 2023 λόγω των βουλευτικών εκλογών στην Ισπανία.

Μεταξύ των εν λόγω 402 γνωμών, οι 282 (70 %) αφορούσαν νομοθετικές προτάσεις που υπόκεινται στον μηχανισμό ελέγχου της επικουρικότητας⁸⁸. Οι άλλες 120 γνώμες (30 %) αφορούσαν κυρίως μη νομοθετικές πρωτοβουλίες (π.χ. ανακοινώσεις) ή ήταν γνωμοδοτήσεις πρωτοβουλίας που δεν συνδέονταν άμεσα με πρωτοβουλία της Επιτροπής. Το τελευταίο ποσοστό είναι το χαμηλότερο κατά τη διάρκεια της τρέχουσας θητείας. Καταδεικνύει ότι τα εθνικά κοινοβούλια επικέντρωσαν την ανάλυσή τους όσον αφορά τις πρωτοβουλίες της Επιτροπής το 2023 ακόμα περισσότερο απ' ό,τι τα προηγούμενα έτη σε σχέδια νομοθετικών πράξεων που υπόκεινται σε έλεγχο της επικουρικότητας (αφήνοντας εκτός, ως εκ τούτου, τις προτάσεις σε τομείς πολιτικής στους οποίους η ΕΕ έχει αποκλειστικές αρμοδιότητες, όπως το εμπόριο ή ο ανταγωνισμός). Δείχνει επίσης ότι η μείωση του αριθμού των αιτιολογημένων γνωμών κατά τα τελευταία έτη δεν οφείλεται σε λιγότερο εντατικό έλεγχο των προτάσεων της Επιτροπής. Η παραδοχή αυτή υποστηρίζεται επίσης από τον υψηλό αριθμό γνωμών που ελήφθησαν στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου, ο οποίος επίσης επιβεβαιώνει ρητά τη συμμόρφωση των αντίστοιχων προτάσεων με την αρχή της επικουρικότητας.

Στο πλαίσιο της Επιτροπής, τα ζητήματα που εγείρονται από τα εθνικά κοινοβούλια ή κοινοβουλευτικά σώματα τίθενται ειδικά υπόψη των αρμόδιων μελών της Επιτροπής και των υπηρεσιών της και, όσον αφορά τις νομοθετικές προτάσεις, των εκπροσώπων της Επιτροπής που συμμετέχουν στις διαπραγματεύσεις που πραγματοποιούνται μεταξύ των συννομοθετών.

4.2 ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΚΑΙ ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

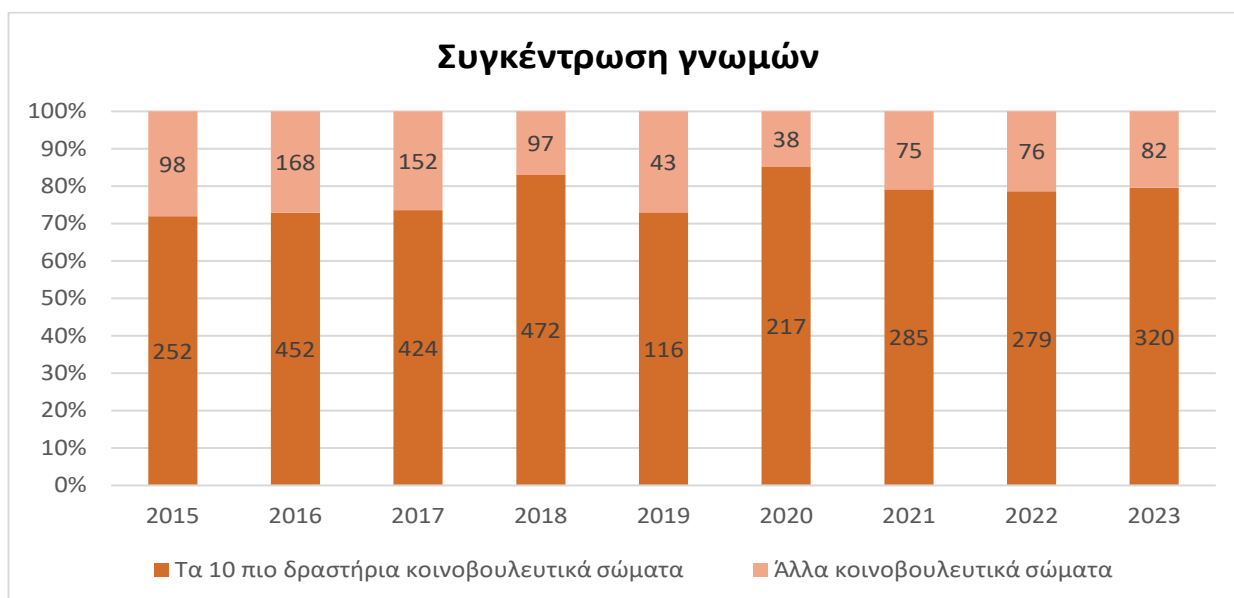
Όπως και κατά τα προηγούμενα έτη, ο αριθμός των γνωμών που εστάλησαν στην Επιτροπή διέφερε σημαντικά μεταξύ των εθνικών κοινοβουλίων. Ο αριθμός των εθνικών κοινοβουλίων ή των κοινοβουλευτικών σωμάτων που δεν εξέδωσαν γνώμες αυξήθηκε ελαφρά⁸⁹ από 7 σε 9⁹⁰ από τα 39 κοινοβουλευτικά σώματα (βλ. παράρτημα 2). Αυτό σημαίνει ότι το 2023 τα κοινοβούλια 6 κρατών μελών⁹¹ (2022: 5) δεν συμμετείχαν στον γραπτό πολιτικό διάλογο με τη μορφή αποστολής επίσημα εγκεκριμένων γνωμών. Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί ότι στα 6 σώματα που δεν εξέδωσαν γνώμη περιλαμβάνονταν, για παράδειγμα, το εσθονικό Riigikogu, το οποίο χρησιμοποιούσε απευθείας επιστολές για την επικοινωνία του με την Επιτροπή, και το σλοβενικό Državni svet, το οποίο διοργάνωσε επισκέψεις μελών του κοινοβουλίου του στην Επιτροπή.

⁸⁸ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον μηχανισμό ελέγχου της επικουρικότητας και τον πολιτικό διάλογο, βλ. https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/adopting-eu-law/relations-national-parliaments_el. Οι νομοθετικές προτάσεις που αφορούν τομείς πολιτικής στους οποίους η ΕΕ έχει αποκλειστική αρμοδιότητα δεν υπόκεινται σε έλεγχο της επικουρικότητας από τα εθνικά κοινοβούλια.

⁸⁹ 2022: 7· 2021: 8· 2020: 12· 2019: 17· 2018: 10.

⁹⁰ Βλ. παράρτημα 3.

⁹¹ Τα εθνικά κοινοβούλια της Βουλγαρίας, της Ελλάδας, της Εσθονίας, της Λετονίας, της Μάλτας και της Σλοβενίας.

Τα 10 πιο δραστήρια κοινοβουλευτικά σώματα εξέδωσαν 320 γνώμες (το 80 % του συνόλου). Το ποσοστό αυτό συνάδει με τον μέσο όρο των τελευταίων ετών⁹². Το 2023 τα εν λόγω σώματα ήταν τα εξής: το τσεχικό Senát και το πορτογαλικό Assembleia da República (41 γνώμες έκαστο), το τσεχικό Poslanecká sněmovna και το ιταλικό Camera dei Deputati (36 γνώμες έκαστο), το γερμανικό Bundesrat και το ρουμανικό Camera Deputaţilor (35 γνώμες έκαστο), το ρουμανικό Senat (29 γνώμες), το ιταλικό Senato della Repubblica (26 γνώμες), το ισπανικό Cortes Generales (24 γνώμες) και το γαλλικό Sénat (17 γνώμες). Αυτά τα κοινοβουλευτικά σώματα ήταν επίσης από τα πλέον δραστήρια κατά τα τελευταία έτη. Στο παράρτημα 2 παρατίθεται αναλυτικά ο αριθμός των γνώμων που διαβιβάστηκαν από κάθε κοινοβουλευτικό σώμα.

Η φύση των γνώμων διέφερε επίσης μεταξύ των εθνικών κοινοβουλίων ή των κοινοβουλευτικών σωμάτων. Ορισμένα επικεντρώθηκαν κυρίως στην επαλήθευση της συμμόρφωσης μιας πρότασης της Επιτροπής με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας. Άλλα σχολίασαν με μεγαλύτερη λεπτομέρεια το περιεχόμενο των προτάσεων ή απέστειλαν γνωμοδοτήσεις πρωτοβουλίας που δεν αναφέρονταν σε συγκεκριμένη πρόταση της Επιτροπής. Στα επαναλαμβανόμενα θέματα των 25 γνωμοδοτήσεων πρωτοβουλίας περιλαμβάνονται η αναγκαστική μεταφορά Ουκρανών αμάχων —συμπεριλαμβανομένων παιδιών— στη Ρωσία, καθώς και στη Λωρίδα της Γάζας και η ισραηλινο-παλαιστινιακή σύγκρουση, αλλά και συγκεκριμένα ζητήματα πολιτικής, όπως η πυρηνική ενέργεια, η άμβλωση και οι εξωτερικές σχέσεις.

Αξίζει να επισημανθεί ότι το 2023 ελήφθησαν διάφορα νέα είδη υπομνημάτων από τα εθνικά κοινοβούλια. Για παράδειγμα, 2 κοινοβουλευτικά σώματα αντέδρασαν στη συζήτηση νομοθετικών προτάσεων είτε με γνώμη που υποβλήθηκε κατά τη διάρκεια των τριμερών διαπραγματεύσεων (το γαλλικό Sénat σχετικά με την πρόταση πράξης για την τεχνητή νοημοσύνη) είτε με διαφορετικές διαδοχικές γνώμες από το ίδιο κοινοβούλιο που εκδόθηκαν σε διαφορετικά στάδια της νομοθετικής διαδικασίας (οι 4 γνώμες του γερμανικού Bundesrat σχετικά με την πρόταση για ευρωπαϊκή πράξη για την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης). Στο πλαίσιο κοινής δήλωσης που απηύθυναν στα θεσμικά όργανα της ΕΕ ενόψει τριμερούς διαλόγου, 14 εθνικά κοινοβούλια κάλεσαν τα θεσμικά όργανα να διασφαλίσουν ότι ο κίνδυνος εργαλειοποίησης της μετανάστευσης αντιμετωπίζεται δεόντως κατά τις τριμερείς διαπραγματεύσεις για την αναθεώρηση του κώδικα συνόρων του Σένγκεν. Το φινλανδικό Eduskunta υπέβαλε γνωμοδότηση πρωτοβουλίας σχετικά με διάφορα σχέδια κατ' εξουσιοδότηση και εκτελεστικών πράξεων που

⁹² 2022: 79 %· 2021: 79 %· 2020: 85 %· 2019: 73 %· 2018: 83 %· 2017: 74 %· 2016: 73 %.

αφορούν υλικά που έρχονται σε επαφή με το πόσιμο νερό —πρόκειται για την πρώτη περίπτωση υποβολής γνώμης επί σχεδίων κατ' εξουσιοδότηση και εκτελεστικών πράξεων.

4.3 ΚΥΡΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΩΝ ΓΝΩΜΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ

Όσον αφορά τις μεμονωμένες πρωτοβουλίες που συγκέντρωσαν τα περισσότερα σχόλια, τα εθνικά κοινοβούλια απέστειλαν τις περισσότερες γνώμες σχετικά με το **πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2023**, την **πρόταση για τις συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασίας**⁹³ και την πρόταση για τα **φυτά που προκύπτουν από ορισμένες νέες γονιδιοματικές τεχνικές και τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές τους*** (9 γνώμες έκαστη)· την πρόταση για τη **θέσπιση ευρωπαϊκού πιστοποιητικού γονικής σχέσης*** και την πρόταση για την **καταπολέμηση της διαφθοράς*** (8 γνώμες έκαστη)· την πρόταση για την **ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα και καθαρότερο αέρα για την Ευρώπη** και την πρόταση σχετικά με τη **θέσπιση ενωσιακού πλαισίου πιστοποίησης για τις απορροφήσεις άνθρακα** (7 γνώμες έκαστη)· την πρόταση για **ευρωπαϊκή πράξη για την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης**, την πρόταση για την **επεξεργασία των αστικών λυμάτων**, την πρόταση περί **ενωσιακού κώδικα για τα φάρμακα που προορίζονται για ανθρώπινη χρήση**, την πρόταση για **τα φάρμακα για ανθρώπινη χρήση και τους κανόνες που διέπουν τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Φαρμάκων**, την πρόταση σχετικά με τις **απαιτήσεις για τα δημοσιονομικά πλαίσια** των κρατών μελών, την πρόταση για το **νομοθέτημα για την παρακολούθηση του εδάφους*** και την πρόταση για την **καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές*** (6 γνώμες έκαστη).

Όπως και τα προηγούμενα έτη, αυξανόμενος αριθμός εθνικών κοινοβουλίων⁹⁴ ανέλυσε το **πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2023**⁹⁵, το οποίο το 2023 οδήγησε στην έκδοση 9 γνωμών (επιπλέον της 1 γνώμης που είχε εκδοθεί ήδη το 2022). Ως αποτέλεσμα, το πρόγραμμα εργασίας είναι το έγγραφο της Επιτροπής που έλαβε τις περισσότερες γνώμες στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου. Αυτό σημαίνει επίσης ότι το πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2023 οδήγησε στην έκδοση του υψηλότερου αριθμού γνωμών που είχαν εκδοθεί σχετικά με οποιοδήποτε πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής έως τότε. Ο αριθμός των γνωμών ήταν σημαντικά υψηλότερος από τις 6 γνώμες που είχαν εκδοθεί για το πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2022 (είχαν ληφθεί 5 γνώμες το 2022 και 1 το 2021). Υψηλά ποσοστά επίσης αναφέρονται για τον έλεγχο χωρίς την έκδοση γνώμης⁹⁶. Συνολικά, αυτό δείχνει ότι αυξήθηκε η στρατηγική χρήση από τα εθνικά κοινοβούλια του ειδικού μέσου των γνωμών σχετικά με το

⁹³ Στο παράρτημα 3 παρατίθενται οι πρωτοβουλίες της Επιτροπής που ενεργοποίησαν τουλάχιστον πέντε γνώμες. Στο παρόν σημείο παρέχεται επισκόπηση των έξι πρωταρχικών τομέων προτεραιότητας της Επιτροπής για τους οποίους ελήφθησαν τουλάχιστον 6 γνώμες. Οι γνώμες που καλύπτουν τις προτάσεις που επισημαίνονται με αστερίσκο (*) δεν συμπεριλήφθηκαν στο παρόν σημείο, διότι έχουν επίσης οδηγήσει στην έκδοση δύο τουλάχιστον αιτιολογημένων γνωμών και, ως εκ τούτου, καλύπτονται ήδη από το τμήμα 3.2 της παρούσας έκθεσης.

⁹⁴ Το γαλλικό Sénat, το κροατικό Hrvatski Sabor, το λιθουανικό Seimas, το λουξεμβουργιανό Chambre des députés, το ουγγρικό Országgyűlés, τα ολλανδικά Tweede Kamer και Eerste Kamer, το πορτογαλικό Assembleia da República και το ρουμανικό Senat απέστειλαν γνώμες το 2023. Το σουηδικό Riksdag απέστειλε γνώμη στα τέλη του 2022. Για το πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2022 είχαν εκδοθεί 6 τέτοιες γνώμες.

⁹⁵ COM(2022) 548 final.

⁹⁶ Σύμφωνα με την 41η εξαμηνιαία έκθεση με τίτλο «Developments in European Union Procedures and Practices Relevant to Parliamentary Scrutiny» (Εξελίξεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση — Διαδικασίες και πρακτικές σχετικά με τον κοινοβουλευτικό έλεγχο), η οποία εκπονήθηκε τον Μάρτιο του 2024 από τη γραμματεία της Διάσκεψης των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών Ευρωπαϊκών Υποθέσεων των Κοινοβουλίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (COSAC), μόνο 8 από τα 34 εθνικά κοινοβούλια / κοινοβουλευτικά σώματα που απάντησαν στις ερωτήσεις σχετικά με το πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής (όλα εκτός από το βελγικό Sénat/Senaat και το γερμανικό Bundestag· τα εθνικά κοινοβούλια με δύο νομοθετικά σώματα της Ιρλανδίας, της Ισπανίας και της Αυστρίας υπέβαλαν έκαστο ένα ενιαίο σύνολο απαντήσεων στο ερωτηματολόγιο) δήλωσαν ότι δεν είχαν εξετάσει το έγγραφο αυτό. Η έκθεση διατίθεται στη διεύθυνση: <https://ipexl.europarl.europa.eu/IPEXL-WEB/conferences/cosac/event/8a8629a88c42a971018c43c0bdee000a>.

πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για να υπογραμμίσουν την υποστήριξή τους στις προτεραιότητες και τις πρωτοβουλίες της Επιτροπής που ανακοινώνονται, συνδέοντάς τες με τις δικές τους εθνικές πολιτικές προτεραιότητες· και για να επισημάνουν εθνικές ιδιαιτερότητες που πιστεύουν ότι θα πρέπει να ληφθούν υπόψη.

Στις γνώμες τους σχετικά με το πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2023, τα εθνικά κοινοβούλια αναφέρθηκαν στον αντίκτυπο του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, ενθάρρυναν την Επιτροπή να στηρίξει την Ουκρανία για όσο διάστημα είναι αναγκαίο και εξέφρασαν την υποστήριξή τους για τη διεύρυνση της ΕΕ. 3 κοινοβουλευτικά σώματα ζήτησαν τη μεταρρύθμιση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας. Λαμβάνοντας υπόψη τις εκλογές του 2024 για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 5 κοινοβουλευτικά σώματα υπογράμμισαν τη σημασία της «δέσμης μέτρων για την προάσπιση της δημοκρατίας» της Επιτροπής, συμπεριλαμβανομένης της πρωτοβουλίας για την προστασία της δημοκρατικής σφαίρας της ΕΕ από συγκεκριμένες ξένες επιρροές. Το ουγγρικό Országgyűlés επέκρινε την ευρωπαϊκή πράξη για την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης διότι, κατά την άποψή του, περιορίζει θεμελιωδώς την αρμοδιότητα των κρατών μελών στον τομέα των μέσων ενημέρωσης. 3 κοινοβουλευτικά σώματα τόνισαν τη σημασία της επανεξέτασης της οικονομικής διακυβέρνησης, ενώ 2 από αυτά αναφέρθηκαν επίσης στη σημασία της ενίσχυσης του ευρώ (μεταξύ άλλων στην ψηφιακή μορφή του). 4 κοινοβουλευτικά σώματα υπογράμμισαν τη σημασία της ενίσχυσης της ασφάλειας και της άμυνας σε διάφορες μορφές (συμπεριλαμβανομένης της διαστημικής άμυνας· της ενίσχυσης των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ και της αποτελεσματικής δράσης κατά των παράνομων μεταναστευτικών ροών και των δικτύων εμπορίας ανθρώπων· και της θαλάσσιας στρατηγικής). Όλα τα κοινοβουλευτικά σώματα αναγνώρισαν τη σημασία της εξεύρεσης καταλληλότερου πλαισίου για τη μετανάστευση. Το γαλλικό Sénat ζήτησε πιο διαφανή και ολοκληρωμένα προγράμματα εργασίας και η Επιτροπή να υποστηρίξει συστηματικά τις νομοθετικές πρωτοβουλίες της με εκτιμήσεις των επιπτώσεων⁹⁷.

Στις απαντήσεις της, η Επιτροπή υπογράμμισε ότι το πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2023 έχει ως στόχο να συνεχιστεί η παροχή στήριξης για την ανάκαμψη της ΕΕ από την πανδημία COVID-19· και να εξασφαλιστεί η ανταπόκριση στις επείγουσες ανάγκες που προέκυψαν από τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και τις επακόλουθες κρίσεις στον τομέα της ενέργειας και όσον αφορά το κόστος ζωής. Οι πρόσφατες κρίσεις κατέδειξαν επίσης την ανάγκη να επιταχυνθεί η υλοποίηση των προτεραιοτήτων της Επιτροπής, ιδίως όσον αφορά την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και την ολοκλήρωση της ψηφιακής μετάβασης. Οι πολλές σχετικές πρωτοβουλίες του προγράμματος εργασίας της Επιτροπής για το 2023 καταδεικνύουν τη σαφή δέσμευση της Επιτροπής να δώσει συνέχεια στις συστάσεις της Διάσκεψης για το μέλλον της Ευρώπης. Η Επιτροπή ανέφερε ότι δίνει προτεραιότητα σε μια πράσινη, χωρίς ανθρακούχες εκπομπές και ψηφιακή Ευρώπη με ισχυρή οικονομική βάση θεμελιωμένη στην ενιαία αγορά. Η Επιτροπή επισήμανε ότι οι επιθέσεις παραπληροφόρησης στη δημοκρατική σφαίρα και στον τομέα των μέσων ενημέρωσης της ΕΕ προκαλούν αυξανόμενη ανησυχία, ιδίως τα τελευταία έτη και στο πλαίσιο της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία. Η Επιτροπή έχει αναλάβει αποφασιστική δράση στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης για την ευρωπαϊκή δημοκρατία για την προώθηση ελεύθερων και δίκαιων εκλογών, τη διασφάλιση της πολυφωνίας των μέσων ενημέρωσης και την καταπολέμηση της παραπληροφόρησης.

Στο πλαίσιο της προτεραιότητας «Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία», αρκετές προτάσεις προσέελκυσαν την ιδιαίτερη προσοχή των εθνικών κοινοβουλίων χωρίς να οδηγήσουν στην έκδοση αιτιολογημένων γνώμων: η πρόταση για **κανονισμό σχετικά με τις απορροφήσεις άνθρακα**, η

⁹⁷ Ακόμα και στις σπάνιες περιπτώσεις στις οποίες δεν υποβάλλεται εκτίμηση των επιπτώσεων μαζί με την πρόταση (παρότι αυτό απαιτείται καταρχήν, αλλά δεν ήταν δυνατόν στην πράξη και είχε χορηγηθεί παρέκκλιση, για παράδειγμα λόγω του επείγοντος χαρακτήρα της πρότασης), η Επιτροπή υποβάλλει «αναλυτικό έγγραφο με τη μορφή εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, στο οποίο θα παρουσιάζονται τα στοιχεία που τεκμηριώνουν την πρόταση και τις εκτιμήσεις κόστους» εντός 3 μηνών από την έγκριση της πρωτοβουλίας, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής για τη βελτίωση της νομοθεσίας [SWD(2021) 305 final].

πρόταση για οδηγία για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα και καθαρότερο αέρα για την Ευρώπη και η πρόταση για **οδηγία για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων**.

Η πρόταση για κανονισμό σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου πιστοποίησης της ΕΕ για τις **απορροφήσεις άνθρακα**⁹⁸ οδήγησε στην έκδοση 7 γνώμων⁹⁹. Αρκετά κοινοβουλευτικά σώματα εξέφρασαν αμφιβολίες σχετικά με τη συμβατότητα του πλαισίου της ΕΕ με τα εθνικά συστήματα και διαπίστωσαν την ανάγκη για διευκρινίσεις σχετικά με τη διακυβέρνηση και τη χρηματοδότηση των πλαισίων πιστοποίησης και τη δημιουργία μητρώου της ΕΕ για τις δραστηριότητες απορρόφησης άνθρακα. Ορισμένα εξέφρασαν την ανησυχία τους για τον διοικητικό φόρτο που συνεπάγεται η θέσπιση αυτού του νέου πλαισίου και αμφισβήτησαν την ανάθεση εξουσιών στην Επιτροπή.

Στις απαντήσεις της, η Επιτροπή επισήμανε ότι, σύμφωνα με τον προτεινόμενο κανονισμό της, τα κράτη μέλη θα μπορούν, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να υποβάλουν αίτηση αναγνώρισης από την ΕΕ οποιουδήποτε υφιστάμενου εθνικού συστήματος πιστοποίησης· ότι η πρότασή της περιλάμβανε διατάξεις για την ελαχιστοποίηση του κόστους πιστοποίησης· και ότι οι φορείς εκμετάλλευσης θα είναι σε θέση να μειώσουν το κόστος παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων χρησιμοποιώντας τις μεθοδολογίες πιστοποίησης που έχει εγκρίνει η Επιτροπή, καθώς και τεχνολογίες τηλεπισκόπησης (π.χ. Copernicus). Η Επιτροπή εξήγησε επίσης ότι τα κριτήρια ποιότητας της ΕΕ θα πρέπει να εφαρμοστούν μέσω τεχνικών μεθοδολογιών πιστοποίησης προσαρμοσμένων στο ευρύ φάσμα των υφιστάμενων δραστηριοτήτων απορρόφησης άνθρακα. Για τον σκοπό αυτόν θα απαιτηθούν εκτεταμένες τεχνικές εργασίες και ευρείες διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη και, ως εκ τούτου, η εφαρμογή αυτή μπορεί να εξασφαλιστεί καλύτερα μέσω κατ' εξουσιοδότηση πράξεων.

Η πρόταση **οδηγίας για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα και καθαρότερο αέρα για την Ευρώπη** (αναδιατύπωση)¹⁰⁰ οδήγησε στην έκδοση 7 γνώμων στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου¹⁰¹. Αρκετά κοινοβουλευτικά σώματα θεώρησαν ότι ο στόχος για μηδενική ατμοσφαιρική ρύπανση θα είναι δύσκολο να επιτευχθεί και ότι οι στόχοι που καθορίζονται στην πρόταση είναι υπερβολικά φιλόδοξοι ή έχουν υπερβολικά εκτεταμένες δημοσιονομικές επιπτώσεις. Ένα κοινοβουλευτικό σώμα θεώρησε ότι η πρόταση δεν εστιάζει επαρκώς στην αντιμετώπιση της διασυνοριακής ατμοσφαιρικής ρύπανσης που προκαλείται από γειτονικές χώρες. Ένα κοινοβουλευτικό σώμα τόνισε την ανάγκη για έναν μηχανισμό κοινής ευθύνης στον οποίο θα συμμετέχουν τόσο η ΕΕ όσο και τα κράτη μέλη (όπως στο ευρωπαϊκό νομοθέτημα για το κλίμα) και επέμεινε στην ανάγκη να διασφαλιστεί η κατάλληλη αλληλεπίδραση μεταξύ των πυλώνων της νομοθεσίας για τις εκπομπές (συμπεριλαμβανομένων των προτεινόμενων οριακών τιμών για το 2030 και του προτύπου εκπομπών Euro 7). Ένα κοινοβουλευτικό σώμα πρότεινε να συμπεριληφθούν στην οδηγία πρότυπα για την ποιότητα του αέρα εσωτερικών χώρων και κανόνες για τις δύσοσμες εκπομπές. Δύο κοινοβουλευτικά σώματα έκριναν ότι το δικαίωμα αποζημίωσης για βλάβη στην υγεία είναι υπερβολικά ευρύ, διότι περιλαμβάνει ακόμα και τη δυνατότητα συλλογικής αγωγής για την αξίωση αποζημίωσης για βλάβη της υγείας λόγω μη συμμόρφωσης με τους κανόνες για την ποιότητα του αέρα και διότι δεν προβλέπεται προθεσμία για την υποβολή των αξιώσεων.

Στις απαντήσεις της, η Επιτροπή τόνισε ότι στόχος της είναι η χάραξη αξιόπιστης πορείας για την επίτευξη του στόχου μηδενικής ρύπανσης όσον αφορά την ατμοσφαιρική ρύπανση έως το 2050, με τον καθορισμό φιλόδοξων πλην όμως εφικτών στόχων για την ποιότητα του αέρα. Η προτεινόμενη οδηγία δεν μπορεί να εξομοιωθεί με το νομοθέτημα της ΕΕ για το κλίμα, διότι οι

⁹⁸ COM(2022) 672 final.

⁹⁹ Το γερμανικό Bundesrat, το ισπανικό Cortes Generales, το ιταλικό Camera dei Deputati, το λιθουανικό Seimas, το ολλανδικό Eerste Kamer, το πορτογαλικό Assembleia da República και το ρουμανικό Senat.

¹⁰⁰ COM(2022) 542 final.

¹⁰¹ Τα τσεχικά Senát και Poslanecká sněmovna, το γερμανικό Bundesrat, το ισπανικό Cortes Generales, το ιταλικό Senato della Repubblica, το πορτογαλικό Assembleia da República και το ρουμανικό Senat.

εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου έχουν το ίδιο αποτέλεσμα ανεξάρτητα από τον τόπο εκπομπής τους, αλλά οι επιπτώσεις στην ποιότητα του αέρα διαφέρουν ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες και τα μέτρα. Όσον αφορά τα διασυνοριακά ζητήματα, η προτεινόμενη οδηγία θα ενισχύσει τις ρυθμίσεις για τη συνεργασία και την ταχεία ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι παραβάσεις των προτύπων ποιότητας του αέρα λόγω της διασυνοριακής ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Η Επιτροπή συμφώνησε ότι το πλαίσιο πολιτικής έχει εξελιχθεί περαιτέρω από τον χρόνο έγκρισης της πρότασης, εν μέρει λόγω της έγκρισης της πρότασης Euro 7. Οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να το λαμβάνουν αυτό υπόψη όταν καταρτίζουν στρατηγικές για την ποιότητα του αέρα και σχέδια για την ποιότητα του αέρα. Η ποιότητα του αέρα εσωτερικών χώρων και οι δύσσομες εκπομπές δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της προτεινόμενης οδηγίας. Η Επιτροπή υπογράμμισε ότι η πρόταση αποσκοπεί στην κατοχύρωση του πραγματικού δικαιώματος των προσώπων να αξιώνουν και να λαμβάνουν αποζημίωση για βλάβη στην ανθρώπινη υγεία, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας συλλογικής δράσης.

Η πρόταση για αναδιτύπωση της **οδηγίας για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων**¹⁰² οδήγησε στην έκδοση 6 γνώμων¹⁰³. Στις περισσότερες γνώμες η πρόταση επιδοκιμάστηκε, αλλά ορισμένα κοινοβουλευτικά σώματα έκριναν ότι δεν είναι εφικτή η επίτευξη της ενεργειακής ουδετερότητας του εν λόγω τομέα έως το 2040 λόγω της αυξανόμενης ζήτησης για επεξεργασία αστικών λυμάτων που σχετίζεται με την επέκταση του τεχνολογικού εξοπλισμού και λόγω της ανάγκης για υψηλά επίπεδα επενδύσεων. Εκφράστηκαν διαφορετικές απόψεις σχετικά με το προτεινόμενο πρόγραμμα διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού: δύο κοινοβουλευτικά σώματα εξέφρασαν τη ρητή υποστήριξή τους για το πρόγραμμα και ένα πρότεινε την επέκτασή του σε άλλους τομείς. Ένα άλλο κοινοβουλευτικό σώμα υποστήριξε ότι δεν είναι δυνατόν να αποφευχθεί πλήρως η έκθεση των λυμάτων σε τοξικά κατάλοιπα για όλα τα φάρμακα και ότι πρέπει να ληφθεί υπόψη η ανταγωνιστικότητα και η ικανότητα καινοτομίας της φαρμακευτικής βιομηχανίας της ΕΕ. Ένα κοινοβουλευτικό σώμα επισήμανε ότι η προτεινόμενη επέκταση των καθηκόντων παρακολούθησης και η παροχή πληροφοριών θα αυξήσουν σημαντικά τον διοικητικό φόρτο για τις αρχές και τους φορείς διαχείρισης. Δύο σώματα αντιτάχθηκαν στην, κατά την άποψή τους, υπερβολική προσφυγή σε κατ' εξουσιοδότηση πράξεις.

Στις απαντήσεις της, η Επιτροπή επέμεινε ότι η επίτευξη ενεργειακής ουδετερότητας για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων είναι εφικτή, ακόμα και με τις αυξημένες απαιτήσεις επεξεργασίας που περιλαμβάνονται στην πρόταση. Οι αρχικές επενδύσεις για την επίτευξη των νέων στόχων θα πραγματοποιηθούν την περίοδο μεταξύ 2030 και 2040. Με τον τρόπο αυτόν θα αυξηθεί η ανθεκτικότητα του τομέα των λυμάτων στην αστάθεια των τιμών της ενέργειας και θα ενισχυθεί η ενεργειακή ανεξαρτησία της ΕΕ. Όσον αφορά την προτεινόμενη διεύρυνση του προγράμματος ευθύνης του παραγωγού, η Επιτροπή αναφέρθηκε στη σχετική εκτίμηση των επιπτώσεων, από την οποία προέκυψε ότι ο οικονομικός αντίκτυπος στον φαρμακευτικό τομέα θα είναι αμελητέος και ουδέτερος για τη συνολική ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας της ΕΕ, διότι οι εισαγωγείς και οι παραγωγοί της ΕΕ θα επηρεαστούν στον ίδιο βαθμό. Όσον αφορά τις απαιτήσεις παρακολούθησης και παροχής πληροφοριών, η Επιτροπή διαβεβαίωσε ότι έχει σχεδιάσει την πρόταση κατά τρόπον ώστε να ελαχιστοποιείται ο φόρτος που προκύπτει από την αύξηση των απαιτήσεων υποβολής εκθέσεων.

Στο πλαίσιο της προτεραιότητας «**Νέα ώθηση για την ευρωπαϊκή δημοκρατία**», η πρόταση για **ευρωπαϊκή πράξη για την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης**¹⁰⁴ το 2023 οδήγησε στην έκδοση 6 γνώμων¹⁰⁵, επιπλέον των 12 γνώμων που είχαν ήδη ληφθεί το 2022¹⁰⁶. Τα εθνικά κοινοβούλια

¹⁰² COM(2022) 541 final.

¹⁰³ Τα τσεχικά Senát και Poslanecká sněmovna, το γερμανικό Bundesrat, το ισπανικό Cortes Generales, το ιταλικό Senato della Repubblica και το αυστριακό Bundesrat.

¹⁰⁴ COM(2022) 457 final.

¹⁰⁵ Το γερμανικό Bundesrat (2 γνώμες το 2023), το γαλλικό Assemblée nationale, τα ιταλικά Senato della Repubblica και Camera dei Deputati, και το ολλανδικό Eerste Kamer.

¹⁰⁶ Βλ. την ετήσια έκθεση του 2022: COM(2023) 640 final.

συνέχισαν να αμφισβητούν την παρέμβαση στις εθνικές αρμοδιότητες στον τομέα της πολυφωνίας των μέσων ενημέρωσης, τις διατάξεις για την αξιολόγηση των συγκεντρώσεων της αγοράς μέσων ενημέρωσης και την ανεξαρτησία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Υπηρεσιών Μέσων Ενημέρωσης. Αρκετά σώματα ζήτησαν την περαιτέρω ενίσχυση των κανόνων για την προστασία των δημοσιογράφων, μεταξύ άλλων για την προστασία από καταχρηστικές δικαστικές διαδικασίες. Ορισμένα σώματα ζήτησαν επίσης την ενίσχυση των διατάξεων σχετικά με τις μεγάλες επιγραμμικές πλατφόρμες, ώστε οι πλατφόρμες να υποχρεούνται να δημοσιοποιούν τους λόγους αφαίρεσης περιεχομένου. Ένα σώμα ζήτησε να απαγορευθεί ο αποκλεισμός περιεχομένου που έχει αναρτηθεί στο διαδίκτυο χωρίς προηγούμενη επαλήθευση από άνθρωπο. Ένα κοινοβουλευτικό σώμα, το γερμανικό Bundesrat, απέστειλε 4 γνώμες σχετικά με την πρόταση αυτήν κατά τη διάρκεια του νομοθετικού κύκλου (οι τελευταίες 2 το 2023). Στην τρίτη γνώμη του εξέφρασε ανησυχίες σχετικά με την παρέμβαση στις εθνικές αρμοδιότητες και τη στόχευση της έναρξης των τριμερών διαπραγματεύσεων. Στην τέταρτη γνώμη επανέλαβε τα βασικά επιχειρήματά του για το τελικό στάδιο των τριμερών διαπραγματεύσεων.

Στις απαντήσεις της, η Επιτροπή τόνισε ότι στην πρόταση αναγνωρίζει πλήρως και διατηρεί τις αρμοδιότητες των κρατών μελών στον τομέα της πολυφωνίας των μέσων ενημέρωσης· και ότι η προτεινόμενη πράξη δεν θα μεταβάλει την ικανότητα των κρατών μελών να καθορίζουν με συγκεκριμένους όρους την αποστολή, την οργάνωση και τη χρηματοδότηση της δημόσιας ραδιοτηλεόρασης. Η Επιτροπή επανέλαβε τη δέσμευσή της να ενισχύσει την προστασία των δημοσιογράφων μέσω της προτεινόμενης πράξης και της πρότασης οδηγίας για την προστασία των προσώπων που προβαίνουν σε ενέργειες συμμετοχής του κοινού από προδήλως αβάσιμες ή καταχρηστικές δικαστικές διαδικασίες. Όσον αφορά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Υπηρεσιών Μέσων Ενημέρωσης, τόνισε ότι η ανεξαρτησία του εν λόγω Συμβουλίου διασφαλίζεται από το γεγονός ότι αποτελείται από ανεξάρτητες εθνικές ρυθμιστικές αρχές των μέσων ενημέρωσης και ενισχύεται περαιτέρω από τη διαδικασία λήψης αποφάσεων, στο πλαίσιο της οποίας απαιτείται πλειοψηφία δύο τρίτων των μελών του. Όσον αφορά την αξιολόγηση των συγκεντρώσεων της αγοράς μέσων ενημέρωσης, η Επιτροπή επισήμανε την προσέγγιση ελάχιστης εναρμόνισης που εφαρμόζει, η οποία αφήνει μεγάλο περιθώριο διακριτικής ευχέρειας στα κράτη μέλη να λαμβάνουν υπόψη τις ρυθμιστικές παραδόσεις τους και τις ιδιαιτερότητες των οικείων εθνικών αγορών μέσων ενημέρωσης. Όσον αφορά τις μεγάλες επιγραμμικές πλατφόρμες, η Επιτροπή υπενθύμισε ότι οι πολύ μεγάλες επιγραμμικές πλατφόρμες υποχρεούνται να δημοσιοποιούν τους λόγους σε περιπτώσεις αναστολής και περιορισμού περιεχομένου.

Στο πλαίσιο της προτεραιότητας «Προώθηση του ευρωπαϊκού τρόπου ζωής μας», η **αναθεώρηση της βασικής φαρμακευτικής νομοθεσίας της ΕΕ** προκάλεσε σε μεγάλο βαθμό το ενδιαφέρον των εθνικών κοινοβουλίων. Η πρόταση για **ενωσιακό κώδικα για τα φάρμακα που προορίζονται για ανθρώπινη χρήση**¹⁰⁷ και η πρόταση για τη θέσπιση ενωσιακών διαδικασιών **αδειοδότησης και εποπτείας των φαρμάκων για ανθρώπινη χρήση και τον καθορισμό κανόνων που διέπουν τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Φαρμάκων**¹⁰⁸ οδήγησαν στην έκδοση 6 γνωμών¹⁰⁹. Ορισμένα κοινοβουλευτικά σώματα εξέτασαν επίσης τα άλλα δύο έγγραφα που περιλαμβάνονται στη δέσμη: τη συνοδευτική ανακοίνωση της Επιτροπής¹¹⁰ και την πρόταση για σύσταση του Συμβουλίου για την **καταπολέμηση της μικροβιακής αντοχής**¹¹¹. Ορισμένες από τις ανησυχίες που εξέφρασαν τα εθνικά κοινοβούλια στις γνώμες τους αφορούσαν εικαζόμενη παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας· τη μείωση της συνήθους διάρκειας της εμπορικής αποκλειστικότητας για τα ορφανά φάρμακα· την τροποποίηση της διάταξης Bolaf που αφορά

¹⁰⁷ COM(2023) 192 final.

¹⁰⁸ COM(2023) 193 final.

¹⁰⁹ Τα τσεχικά Poslanecká sněmovna και Senát, αμφότερα τα ιταλικά Senato della Repubblica και Camera dei Deputati, το ρουμανικό Senat και το γερμανικό Bundesrat.

¹¹⁰ COM(2023) 190 final.

¹¹¹ COM(2023) 191 final.

εξαιρέσεις από τα δικαιώματα που παρέχουν τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας· τις αποκεντρωμένες εγκαταστάσεις παρασκευής φαρμάκων· και τη χρήση κουπονιών.

Στις απαντήσεις της, η Επιτροπή υποστήριξε ότι οι προτάσεις δεν υπερβαίνουν τα αναγκαία για την επίτευξη των στόχων της αναθεώρησης. Αναγνώρισε τη μείωση της συνήθους διάρκειας της εμπορικής αποκλειστικότητας για τα ορφανά φάρμακα κατά ένα έτος, αλλά εξήγησε ότι για ορισμένα ορφανά φάρμακα η διάρκεια θα παραταθεί κατά τρία έτη προκειμένου να τονωθεί η έρευνα και η ανάπτυξη. Εξήγησε επίσης ότι η προτεινόμενη τροποποίηση της διάταξης Bolan αποσκοπεί στη διευκόλυνση της εισόδου γενόσημων φαρμάκων στην αγορά αμέσως μετά τη λήξη των περιόδων κανονιστικής προστασίας. Η Επιτροπή κατέστησε σαφές ότι, ακόμα και αν ορισμένες εγκαταστάσεις παρασκευής επρόκειτο να αποκεντρωθούν, η κεντρική εγκατάσταση παρασκευής θα εξακολουθούσε να είναι υπεύθυνη για την εποπτεία όλων των πτυχών των αποκεντρωμένων εγκαταστάσεων και ότι, ως εκ τούτου, η πρόταση δεν θα μειώσει τα επίπεδα ελέγχου και εποπτείας. Εξήγησε επίσης ότι οι κανόνες θα διέπουν τα μεταβιβάσιμα κουπόνια αποκλειστικότητας δεδομένων για τους παρασκευαστές που θα αναπτύξουν νέα αντιμικροβιακά.

Στο πλαίσιο της προτεραιότητας «Μια οικονομία στην υπηρεσία των ανθρώπων», η **δέσμη νομοθετικών προτάσεων για τη μεταρρύθμιση των κανόνων οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ**¹¹² έτυχε ιδιαίτερης προσοχής από τα εθνικά κοινοβούλια και οδήγησε στην έκδοση 6 γνωμών¹¹³. Αρκετά κοινοβουλευτικά σώματα επισήμαναν την ανάγκη προσαρμογής των αναγκαίων παραμέτρων μείωσης του χρέους και του ελλείμματος, ώστε να ανταποκρίνονται στις συνθήκες των διαφόρων κρατών μελών στα οποία εφαρμόζονται. Ένα κοινοβουλευτικό σώμα επισήμανε την έλλειψη κριτηρίου για την εξαίρεση των δημόσιων επενδύσεων (ιδίως των επενδύσεων στην οικολογική και την ψηφιακή μετάβαση) από τον υπολογισμό του ετήσιου ελλείμματος. Ένα άλλο σώμα αντιτάχθηκε στη θέσπιση λογιστικών προτύπων της ΕΕ για τον δημόσιο τομέα, τα οποία, κατά την άποψή του, δεν θα συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων της δημοσιονομικής εποπτείας. Ένα κοινοβουλευτικό σώμα επισήμανε ότι τα δημοσιονομικά προγράμματα που καλύπτουν έως και 17 έτη (συμπεριλαμβανομένης περιόδου προσαρμογής 4 έως 7 ετών) δεν συμβαδίζουν με τη συχνότητα των εθνικών εκλογών. Ένα κοινοβουλευτικό σώμα συνέστησε να αποσαφηνιστεί και να περιοριστεί η ικανότητα της Επιτροπής να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις που αποσκοπούν στη διασφάλιση του αποτελεσματικού συντονισμού των οικονομικών πολιτικών και της πολυμερούς δημοσιονομικής εποπτείας.

Στις απαντήσεις της, η Επιτροπή τόνισε τον στόχο της δέσμης μέτρων που αφορά την αύξηση της ανάληψης ευθύνης σε εθνικό επίπεδο, ο οποίος θα μπορούσε να εξυπηρετηθεί από εντατικότερη συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων στην οικονομική και δημοσιονομική εποπτεία. Αναγνώρισε ότι η δημοσιονομική κατάσταση, οι προκλήσεις και οι οικονομικές προοπτικές των κρατών μελών ποικίλλουν σε μεγάλο βαθμό, αλλά δήλωσε ότι το προτεινόμενο αναθεωρημένο πλαίσιο θα λαμβάνει περισσότερο υπόψη τις διαφορές μεταξύ των χωρών και τις ειδικές προκλήσεις τους όσον αφορά το δημόσιο χρέος. Με τις προτάσεις αυτές, η Επιτροπή επιδιώκει τη μετάβαση σε ένα πλαίσιο εποπτείας που βασίζεται περισσότερο στον κίνδυνο και έχει ως επίκεντρο τη βιωσιμότητα του δημόσιου χρέους, προωθώντας παράλληλα τη βιώσιμη και συμπεριληπτική ανάπτυξη μέσω επενδύσεων και μεταρρυθμίσεων. Όσον αφορά τα λογιστικά πρότυπα του δημόσιου τομέα της ΕΕ, η Επιτροπή δήλωσε ότι η προτεινόμενη δέσμη μέτρων δεν προβλέπει συγκεκριμένα λογιστικά πρότυπα σε βάση δεδουλευμένων και, αντ' αυτού, επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών. Η προτεινόμενη οδηγία σχετικά με τις απαιτήσεις για τα δημοσιονομικά πλαίσια δεν θίγει την αρχή της δημοσιονομικής αυτονομίας. Όσον αφορά τον χρονικό ορίζοντα των εθνικών σχεδίων, η Επιτροπή κατέστησε σαφές ότι μπορούν να καλύπτουν περίοδο 4 ή 5 ετών, ανάλογα με τους εκλογικούς κύκλους των κρατών μελών, και ότι οι νέες κυβερνήσεις θα μπορούν να προτείνουν νέο πρόγραμμα κατά την ανάληψη των καθηκόντων τους.

¹¹² COM(2023) 240 final, COM(2023) 241 final και COM(2023) 242 final.

¹¹³ Το τσεχικό Senát, το γερμανικό Bundesrat, το ιρλανδικό Houses of the Oireachtas, το γαλλικό Sénat και τα ιταλικά Senato della Repubblica και Camera dei Deputati.

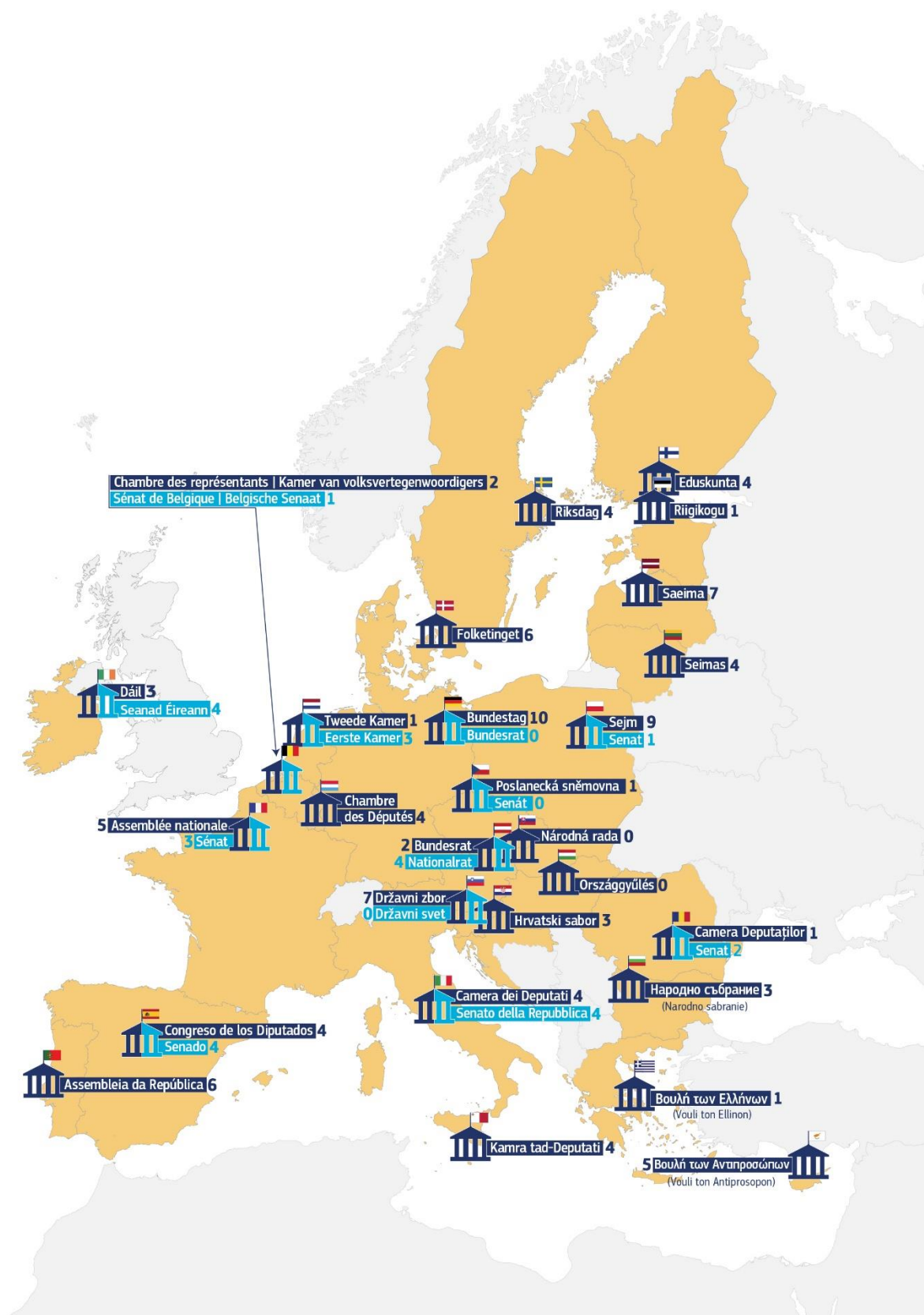
5. ΕΠΑΦΕΣ, ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ, ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ, ΔΙΑΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

5.1 Επισκέψεις και συνεδριάσεις της Επιτροπής με τα εθνικά κοινοβούλια

Ο προφορικός πολιτικός διάλογος μεταξύ της Επιτροπής και των εθνικών κοινοβουλίων περιλαμβάνει διάφορες μορφές αλληλεπίδρασης: επισκέψεις μελών της Επιτροπής στα εθνικά κοινοβούλια και αντιπροσωπειών των εθνικών κοινοβουλίων στην Επιτροπή· συμμετοχή της Επιτροπής σε διακοινοβουλευτικές συνεδριάσεις (επιτροπές) και διασκέψεις (συμπεριλαμβανομένης της COSAC)· παρουσιάσεις της Επιτροπής στους μόνιμους αντιπροσώπους των εθνικών κοινοβουλίων στις Βρυξέλλες· υπό εξέλιξη συζητήσεις σχετικά με τα προγράμματα εργασίας της Επιτροπής· και διαλόγους στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

Το 2023 μέλη της Επιτροπής συμμετείχαν σε 127 επισκέψεις σε εθνικά κοινοβούλια και σε συνεδριάσεις με αντιπροσωπείες των εθνικών κοινοβουλίων, οι οποίες κάλυπταν σχεδόν όλα τα εθνικά κοινοβούλια και κοινοβουλευτικά σώματα. Ο αριθμός αυτός είναι μικρότερος σε σχέση με τα 2 προηγούμενα έτη, αλλά υπερβαίνει τον μέσο όρο των τελευταίων 4 ετών (143 επισκέψεις το 2022, 130 το 2021, 101 το 2020 και 55 το 2019· λόγω της πανδημίας COVID-19, το 2020 και το 2021 διοργανώθηκαν λιγότερες συνεδριάσεις, οι οποίες χρειάστηκε να πραγματοποιηθούν κυρίως σε εικονική μορφή). Η Επιτροπή δέχτηκε επίσης 6 επισκέψεις από ομάδες προσωπικού από διάφορα εθνικά κοινοβούλια, οι οποίες δεν αποτυπώνονται στον χάρτη που ακολουθεί.

Αριθμός επισκέψεων και συνεδριάσεων με τα εθνικά κοινοβούλια που πραγματοποιήθηκαν από μέλη της Επιτροπής το 2023 (σύνολο επισκέψεων σε όλα τα κράτη μέλη: 127)

5.2 Διακοινοβουλευτικές συνεδριάσεις και διασκέψεις

Όσον αφορά τις διακοινοβουλευτικές συνεδριάσεις και διασκέψεις,¹¹⁴ το 2023 χαρακτηρίστηκε γενικά από την εστίαση στον συνεχιζόμενο πόλεμο στην Ουκρανία. Επαναλαμβανόμενα θέματα ήταν η δημοκρατία, ο ενεργειακός εφοδιασμός και η διεύρυνση. Μέλη της Επιτροπής συμμετείχαν:

- στη Διάσκεψη των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών Ευρωπαϊκών Υποθέσεων των Κοινοβουλίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (COSAC)¹¹⁵.
- στην Ευρωπαϊκή Κοινοβουλευτική Εβδομάδα¹¹⁶.
- στη μεικτή ομάδα κοινοβουλευτικού ελέγχου της Ευρωπόλ¹¹⁷.
- σε διάφορες διακοινοβουλευτικές διασκέψεις (IPC)¹¹⁸ και διακοινοβουλευτικές συνεδριάσεις επιτροπών (ICM)¹¹⁹.

Το 2023 σημειώθηκε πλήρης επιστροφή στις πρακτικές που εφαρμόζονταν πριν από την πανδημία COVID-19 όσον αφορά τις συνεδριάσεις της COSAC. Πραγματοποιήθηκαν δύο συνεδριάσεις των προέδρων της COSAC (29-30 Ιανουαρίου και 17-18 Σεπτεμβρίου) και δύο συνεδριάσεις

¹¹⁴ Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. την έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τις σχέσεις μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των εθνικών κοινοβουλίων: <http://www.europarl.europa.eu/relnatparl/en/home/annual-reports.html>.

¹¹⁵ Η COSAC —στην οποία η Επιτροπή έχει καθεστώς παρατηρητή— αποτελεί το μόνο διακοινοβουλευτικό φόρουμ που κατοχυρώνεται στις Συνθήκες (και συγκεκριμένα στο πρωτόκολλο αριθ. 1 σχετικά με τον ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων στην ΕΕ). Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. <https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/conferences/cosac>.

¹¹⁶ Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Κοινοβουλευτικής Εβδομάδας έρχονται σε επαφή βουλευτές από την ΕΕ, από υποψήφιες χώρες και από χώρες-παρατηρητές με σκοπό να συζητήσουν οικονομικά, δημοσιονομικά, περιβαλλοντικά και κοινωνικά θέματα. Το 2023 είχε τον τίτλο «EU economic governance from a parliamentary perspective» (Οικονομική διακυβέρνηση της ΕΕ από κοινοβουλευτική σκοπιά) και πραγματοποιήθηκε στις 27-28 Φεβρουαρίου. Ο εκτελεστικός αντιπρόεδρος κ. Dombrovskis προέβη σε βασικές εναρκτήριες παρατηρήσεις στη συνεδρίαση με θέμα «Economic and social challenges in times of geopolitical uncertainty» (Οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις σε καιρούς γεωπολιτικής αβεβαιότητας). Ο επίτροπος κ. Hahn άνοιξε τη συνεδρίαση με θέμα «Support for Ukraine – national and EU budgetary crisis responses and the role of parliaments» (Στήριξη της Ουκρανίας — αντιμετώπιση των εθνικών και ενωσιακών δημοσιονομικών κρίσεων και ο ρόλος των κοινοβουλίων). Ο επίτροπος κ. Gentiloni προέβη σε εναρκτήριες δηλώσεις κατά τη συνεδρίαση ολομέλειας με θέμα «Review of the EU economic governance framework» (Επανεξέταση του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ).

¹¹⁷ Η μεικτή ομάδα κοινοβουλευτικού ελέγχου της Ευρωπόλ πραγματοποίησε τη 12η και τη 13η συνεδρίασή της στις 26-27 Μαρτίου στη Στοκχόλμη και στις 20-21 Σεπτεμβρίου στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η επίτροπος κ. Johansson συμμετείχε αυτοπροσώπως στην πρώτη συνεδρίαση και εκφώνησε κεντρική ομιλία για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος. Στη δεύτερη συνεδρίαση συμμετείχε με βιντεοσκοπημένο μήνυμα.

¹¹⁸ Στην IPC με θέμα «Circular bioeconomy: the pathway towards a more innovative, resource-efficient and competitive Europe» (Κυκλική βιοοικονομία: η πορεία προς μια πιο καινοτόμο, αποδοτική ως προς τη χρήση των πόρων και ανταγωνιστική Ευρώπη) (20 Φεβρουαρίου) παρευρέθη ο επίτροπος κ. Sinkevičius. Στην IPC με θέμα «Democracy in Europe: how can parliamentarians help safeguard and strengthen democracy and the rule of law?» (Η δημοκρατία στην Ευρώπη: πώς μπορούν οι βουλευτές να συμβάλουν στη διαφύλαξη και στην ενίσχυση της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου;) (18-19 Ιουνίου) παρευρέθη ο επίτροπος κ. Reynders. Στην IPC-Φορολογικό συμπόσιο με θέμα «The future of taxation in the EU: challenges ahead and changes needed» (Το μέλλον της φορολογίας στην ΕΕ: μελλοντικές προκλήσεις και αναγκαίες αλλαγές) (24-25 Οκτωβρίου) ο εκτελεστικός αντιπρόεδρος κ. Dombrovskis εκφώνησε την καταληκτική ομιλία την πρώτη ημέρα και ο επίτροπος κ. Gentiloni εκφώνησε την κεντρική ομιλία τη δεύτερη ημέρα. Η IPC με θέμα «Stability, economic coordination and governance in the EU» (Σταθερότητα, οικονομικός συντονισμός και διακυβέρνηση στην ΕΕ) (26-27 Οκτωβρίου 2023) περιλάμβανε βιντεοσκοπημένο μήνυμα του εκτελεστικού αντιπρόεδρου κ. Šefčovič.

¹¹⁹ Στην ICM με θέμα «Children at the heart of Europe: 2 years of the European Child Guarantee» (Τα παιδιά στο επίκεντρο της Ευρώπης: 2 χρόνια της πρωτοβουλίας «Ευρωπαϊκή εγγύηση για τα παιδιά») (28 Ιουνίου) παρέστη η αντιπρόεδρος κ. Šuica. Στην ICM με θέμα «The future of cohesion policy: opportunities, challenges and next steps» (Το μέλλον της πολιτικής συνοχής: ευκαιρίες, προκλήσεις και επόμενα βήματα) (7 Νοεμβρίου) παρέστη η επίτροπος κ. Ferreira. Στην ICM με θέμα «The situation of the rule of law in the EU» (Η κατάσταση του κράτους δικαίου στην ΕΕ) (4 Δεκεμβρίου) προβλήθηκε βιντεοσκοπημένο μήνυμα του επιτρόπου κ. Reynders.

ολομέλειας της COSAC (14-16 Μαΐου και 26-28 Νοεμβρίου) αποκλειστικά με φυσική παρουσία στις πρωτεύουσες της Σουηδίας και της Ισπανίας, οι οποίες άσκησαν την προεδρία του Συμβουλίου της ΕΕ η μία μετά την άλλη. Έπειτα από κάθε συνεδρίαση ολομέλειας εγκρίθηκαν συμπεράσματα¹²⁰, εισήγηση¹²¹ και εξαμηνιαία έκθεση. Η Επιτροπή παρείχε γραπτές απαντήσεις στις εισηγήσεις που εξέδωσε η COSAC¹²². Η πρακτική των προηγούμενων 2 ετών να πραγματοποιούνται άτυπες διαδικτυακές ανταλλαγές της COSAC με τα μέλη της Επιτροπής δεν εφαρμόστηκε το 2023, παρότι στα συμπεράσματα που εξέδωσε η COSAC κατά τη δεύτερη συνεδρίαση ολομέλειας του 2022 αναγνωρίστηκε η χρησιμότητά τους για τη διευκόλυνση έγκαιρων και λεπτομερών συζητήσεων σχετικά με συγκεκριμένες πρωτοβουλίες της ΕΕ.

Η Επιτροπή εκπροσωπήθηκε από ένα από τα μέλη της σε τρεις από τις τέσσερις προαναφερθείσες συνεδριάσεις. Σε βιντεοσκοπημένο κεντρικό μήνυμα που προβλήθηκε κατά τη διάρκεια της 69ης συνεδρίασης ολομέλειας της COSAC στη Στοκχόλμη, η πρόεδρος κ. von der Leyen υπογράμμισε τη συνεργασία της Επιτροπής με τα εθνικά κοινοβούλια. Η επίτροπος κ. Johansson συμμετείχε στην πρώτη συνεδρίαση των προέδρων (διά ζώσης) και στην 70ή συνεδρίαση ολομέλειας της COSAC (μέσω βιντεοσύνδεσης) για να συζητήσει το θέμα του οργανωμένου εγκλήματος και το σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο.

Εκτός από τα θέματα αυτά και την παραδοσιακή εστίαση στις προτεραιότητες των αντίστοιχων προεδριών του Συμβουλίου της ΕΕ, άλλα θέματα που καλύφθηκαν κατά τις συνεδριάσεις αυτές ήταν η κατάσταση στην Ουκρανία και το μέλλον της στην ΕΕ (συζητήθηκαν σε τρεις από τις τέσσερις συνεδριάσεις, κάθε φορά με τη συμμετοχή της κ. Ivanna Klymush-Tsintsadze, προέδρου της επιτροπής του ουκρανικού κοινοβουλίου για την ένταξη της Ουκρανίας στην ΕΕ), τα 30 χρόνια της ενιαίας αγοράς, η ενεργειακή κρίση, η πράσινη μετάβαση, η ανοικτή στρατηγική αυτονομία και οι σχέσεις με τη Λατινική Αμερική, καθώς και η κατάσταση στο Ισραήλ και στη Λωρίδα της Γάζας μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις της Χαμάς στο Ισραήλ στις 7 Οκτωβρίου 2024.

6. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΩΝ

Τα περιφερειακά κοινοβούλια συμβάλλουν έμμεσα στις σχέσεις της Επιτροπής με τα εθνικά κοινοβούλια. Σύμφωνα με το πρωτόκολλο αριθ. 2, εναπόκειται σε κάθε εθνικό κοινοβούλιο, κατά τη διενέργεια του ελέγχου επικουρικότητας των σχεδίων νομοθετικών πράξεων της ΕΕ με σκοπό την έκδοση αιτιολογημένων γνωμών, να συμβουλευθεί, κατά περίπτωση, τα περιφερειακά κοινοβούλια που έχουν νομοθετικές εξουσίες.

Τα μέλη των περιφερειακών κοινοβουλίων εκπροσωπούνται επίσης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών, η οποία ασκεί δραστηριότητες παρακολούθησης μέσω του δικτύου παρακολούθησης της επικουρικότητας και μέσω της διαδικτυακής πλατφόρμας της, η οποία έχει σχεδιαστεί για να υποστηρίζει τη συμμετοχή των περιφερειακών κοινοβουλίων που έχουν νομοθετικές εξουσίες στον μηχανισμό έγκαιρης προειδοποίησης σχετικά με την επικουρικότητα (REGPEX)¹²³.

Στις Συνθήκες δεν προβλέπεται ρητά η άμεση αλληλεπίδραση μεταξύ της Επιτροπής και των περιφερειακών κοινοβουλίων, αλλά η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τις εισηγήσεις τους και απαντά

¹²⁰ [Συμπεράσματα που εγκρίθηκαν στην 69η COSAC](#) και [συμπεράσματα που εγκρίθηκαν στην 70ή COSAC](#) (στα αγγλικά και γαλλικά).

¹²¹ [Εισήγηση που εγκρίθηκε στην 69η COSAC](#) και [εισήγηση που εγκρίθηκε στην 70ή COSAC](#) (στα αγγλικά και γαλλικά).

¹²² [Απάντηση της Επιτροπής στην εισήγηση που εγκρίθηκε στην 69η COSAC \(παράρτημα\)](#) και [απάντηση της Επιτροπής στην εισήγηση που εγκρίθηκε στην 70ή COSAC \(παράρτημα\)](#) (διαθέσιμη μόνο στα αγγλικά).

¹²³ <http://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/regpex/Pages/default.aspx>. Βλ. σημείο 2.4 για περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τις δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών όσον αφορά τον έλεγχο της επικουρικότητας.

σε αυτές. Λιγότερα περιφερειακά κοινοβούλια¹²⁴ υπέβαλαν λιγότερα ψηφίσματα στην Επιτροπή σε σχέση με τα προηγούμενα έτη: 32 ψηφίσματα το 2023 έναντι 72 το 2022, 50 το 2021 και 33 το 2020. Αυτά αφορούσαν διάφορα ζητήματα, όπως η δήλωση των Βρυξελλών των γερμανόφωνων περιφερειακών κοινοβουλίων, η αναγνώριση του λιμού του Holodomor ως γενοκτονίας, η κυκλική οικονομία, τα ανθρώπινα δικαιώματα, η Διάσκεψη για το μέλλον της Ευρώπης, τα κρυπτονομίσματα, το Ευρωπαϊκό Έτος Νεολαίας, η ανθρωπιστική συνεργασία, η Συμφωνία της Μεγάλης Παρασκευής και το καθεστώς της Καταλονίας στην ΕΕ. Περίπου το ένα τρίτο των εισηγήσεων επικεντρωνόταν σε συγκεκριμένες προτάσεις της Επιτροπής¹²⁵, εκ των οποίων στις 8 διατυπώνονταν διεξοδικές ανησυχίες σχετικά με την επικουρικότητα. Άλλα περιφερειακά κοινοβούλια συμμετείχαν στις δημόσιες διαβουλεύσεις της Επιτροπής, παρότι ο διάυλος αυτός έχει χρησιμοποιηθεί μέχρι στιγμής ενεργά από ένα μόνο περιφερειακό κοινοβούλιο που υπέβαλε απαντήσεις σε διάφορες δημόσιες διαβουλεύσεις που δρομολογήθηκαν από την Επιτροπή¹²⁶. Ένα περιφερειακό κοινοβούλιο χρησιμοποίησε έναν άλλο διάυλο, υποβάλλοντας 3 γνώμες μέσω του εθνικού κοινοβουλίου του¹²⁷.

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη της θητείας της παρούσας Επιτροπής, σημειώθηκε συνολική αύξηση της έντασης της δραστηριότητας των εθνικών κοινοβουλίων το 2023 στον γραπτό και προφορικό διάλογο και στην παρακολούθηση της τήρησης των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η ΕΕ αναλαμβάνει δράση μόνο κατά τον χρόνο και στον βαθμό που είναι αναγκαίο. Ο συνολικός αριθμός γνωμών (συμπεριλαμβανομένων των αιτιολογημένων γνωμών) αυξήθηκε σε 402 το 2023, σε σύγκριση με 355 το 2022 και 360 το 2021.

Το 2023 ήταν το πρώτο έτος από το 2008 που η Επιτροπή έλαβε περισσότερες γνώμες κατά τη διάρκεια του τελευταίου πλήρους έτους της θητείας της απ' ό,τι κατά το προηγούμενο έτος. Ωστόσο, σε σύγκριση με τις δύο προηγούμενες θητείες της Επιτροπής, συνεχίστηκε η τάση μείωσης του συνολικού αριθμού γνωμών των εθνικών κοινοβουλίων που είχε ήδη επισημανθεί στην ετήσια έκθεση του 2022.

Ο αριθμός των γνωμών συνέχισε να διαφέρει σημαντικά μεταξύ των εθνικών κοινοβουλίων. Τα 10 πιο δραστήρια κοινοβουλευτικά σώματα εξέδωσαν σχεδόν το ίδιο ποσοστό γνωμών με αυτό των προηγούμενων 2 ετών (79 %), ενώ ο αριθμός των κοινοβουλευτικών σωμάτων που εξέδωσαν

¹²⁴ Τα περιφερειακά κοινοβούλια: της Φλάνδρας (Βέλγιο)· της Βαυαρίας και της Βάδης-Βυρτεμβέργης (Γερμανία)· των Βαλεαρίδων Νήσων και της Χώρας των Βάσκων (Ισπανία)· της Άνω Αυστρίας και του επαρχιακού κοινοβουλίου της Βιέννης (Αυστρία)· η ευρωπαϊκή διάσκεψη των προέδρων των περιφερειακών κοινοβουλίων της Γερμανίας και της Αυστρίας, η περιφερειακή συνέλευση του Νότιου Τιρόλου, το κοινοβούλιο της γερμανόφωνης κοινότητας του Βελγίου, από κοινού με τα γερμανικά Bundestag και Bundesrat και το αυστριακό Bundesrat· και η διάσκεψη των προέδρων των περιφερειακών κοινοβουλίων της Αυστρίας. Το περιφερειακό κοινοβούλιο της Βαυαρίας εξέδωσε σχεδόν το 50 % των εν λόγω ψηφισμάτων (14). Άλλα ιδιαίτερες δραστήρια περιφερειακά κοινοβούλια ήταν τα κοινοβούλια της Χώρας των Βάσκων (5 ψηφίσματα), των Βαλεαρίδων Νήσων (4 ψηφίσματα) και της Βάδης-Βυρτεμβέργης (3 ψηφίσματα).

¹²⁵ COM(2022) 542 final, COM(2022) 720 final, COM(2023) 31 final, COM(2023) 128 final, COM(2023) 185 final, COM(2023) 234 final, COM(2023) 242 final, COM(2023) 335 final, COM(2023) 411 final, COM(2023) 414 final, COM(2023) 415 final και COM(2023) 528 final.

¹²⁶ Το περιφερειακό κοινοβούλιο της Βαυαρίας υπέβαλε εισηγήσεις για 6 δημόσιες διαβουλεύσεις για πρωτοβουλίες στο πλαίσιο διαφόρων πολιτικών, σε σύγκριση με άνω των 20 το προηγούμενο έτος.

¹²⁷ Το φλαμανδικό κοινοβούλιο υπέβαλε γνώμες σχετικά με τη σύγκρουση Αρμενίας-Αζερμπαϊτζάν, το Ναγκόρνο-Καραμπάχ και την ένοπλη σύγκρουση στη Μέση Ανατολή. Σύμφωνα με τη δήλωση 51 των Συνθηκών, το φλαμανδικό κοινοβούλιο αποτελεί συνιστώσα του βελγικού εθνικού κοινοβουλευτικού συστήματος. Οι γνώμες των περιφερειακών κοινοβουλίων διαβιβάζονται μέσω της γραμματείας της Διάσκεψης των Προέδρων των Κοινοβουλευτικών Συνελεύσεων, με παραλήπτη το βελγικό Sénat/Senaat. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή τις καταχώρισε τεχνικά ως γνώμες του βελγικού Sénat/Senaat και απάντησε τόσο μέσω του τελευταίου όσο και απευθείας στο περιφερειακό κοινοβούλιο.

γνώμες μειώθηκε κατά 2. Εν γένει, τα εθνικά κοινοβούλια που παραδοσιακά επικεντρώνονταν στην επαλήθευση της συμμόρφωσης των προτάσεων με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας συνέχισαν να το πράττουν το 2023.

Συνολικά, περίπου το 70 % των γνωμών των εθνικών κοινοβουλίων επικεντρώθηκε σε προτάσεις που υπόκεινται σε έλεγχο επικουρικότητας. Το υπόλοιπο 30 % επικεντρώθηκε σε προτάσεις που δεν υπόκεινται στον έλεγχο αυτόν (δηλαδή πολιτικές για τις οποίες η ΕΕ έχει αποκλειστική αρμοδιότητα), σε μη νομοθετικά έγγραφα ή σε άλλα θέματα (μέσω γνωμοδοτήσεων πρωτοβουλίας). Η ισορροπία αυτή είναι τυπική για ένα έτος με μεγάλο αριθμό νομοθετικών προτάσεων.

Όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ της Επιτροπής και των περιφερειακών κοινοβουλίων, το 2023 σημειώθηκε σημαντική μείωση του αριθμού των εισηγήσεών τους (32) και επιστροφή στο επίπεδο του 2020 (33) (μετά την κορύφωση των προηγούμενων 2 ετών με 72 το 2022 και 50 το 2021).

Από θεματική άποψη, τα εθνικά κοινοβούλια συνέχισαν να εστιάζουν στις κύριες προτεραιότητες της Επιτροπής, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στην Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, στη νέα ώθηση για την ευρωπαϊκή δημοκρατία και στην προώθηση του ευρωπαϊκού τρόπου ζωής μας. Οι συνεχιζόμενοι πόλεμοι στην Ουκρανία και στη Μέση Ανατολή είχαν ως αποτέλεσμα το γεμάτο προκλήσεις γεωπολιτικό πλαίσιο να κατέχει επίσης εξέχουσα θέση στις ανταλλαγές (μεταξύ άλλων σε διακοινοβουλευτικές συνεδριάσεις και διασκέψεις, όπως η COSAC). Ως εκ τούτου, οι προβληματισμοί σχετικά με το μέλλον της ΕΕ και τη διεύρυνση, τη μετανάστευση και την ασφάλεια ήταν επίσης σημαντικά θέματα, όπως και ο ενεργειακός εφοδιασμός και το ενεργειακό κόστος, η ανταγωνιστικότητα της ΕΕ, η ανοικτή στρατηγική αυτονομία και η δίκαιη μετάβαση.

Οι κύριες εξελίξεις το 2023 όσον αφορά τον έλεγχο της τήρησης της επικουρικότητας οδήγησαν στα ακόλουθα αξιοσημείωτα συμπεράσματα.

- Ο αριθμός των αιτιολογημένων γνωμών (22) στις οποίες διατυπώνονται ισχυρισμοί για μη συμμόρφωση με την αρχή της επικουρικότητας μειώθηκε κατά σχεδόν ένα τρίτο σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος (32).
- Σχεδόν τα δύο τρίτα αυτών των αιτιολογημένων γνωμών προήλθαν από δύο εθνικά κοινοβούλια: τα δύο ιταλικά κοινοβουλευτικά σώματα (9) και το σουηδικό Riksdag (5).
- Αρκετά κοινοβούλια έχουν προβεί σε εσωτερικές αλλαγές ώστε να μπορούν να ενημερώνονται καλύτερα και νωρίτερα σχετικά με τη διαδικασία πολιτικής σε επίπεδο ΕΕ και να εκφράζουν αποτελεσματικότερα τις απόψεις τους¹²⁸.
- Έχει σημειωθεί αύξηση της στρατηγικής χρήσης του ειδικού μέσου έκδοσης γνωμών σχετικά με το πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής. Ο αριθμός των γνωμών των εθνικών κοινοβουλίων που χρησιμοποίησαν αυτήν τη δυνατότητα για να ενημερώσουν τα θεσμικά όργανα της ΕΕ σχετικά με τις δικές τους εθνικές προτεραιότητες μεταξύ των βασικών πρωτοβουλιών σε επίπεδο ΕΕ και για να επισημάνουν τις ιδιαιτερότητες αυξήθηκε σημαντικά από 6 το 2022 σε 10 το 2023.

Ομοίως, παρατηρείται επίσης ότι ορισμένα εθνικά κοινοβούλια έχουν αρχίσει να χρησιμοποιούν τον πολιτικό διάλογο με καινοτόμους τρόπους, όπως για να αντιδράσουν στην εξελισσόμενη συζήτηση νομοθετικών προτάσεων στο πλαίσιο τριμερών διαλόγων μέσω γνωμών —είτε με μεμονωμένες είτε με διαδοχικές γνώμες που εκδίδονται από το ίδιο σώμα ή με κοινή γνώμη που εκδίδεται από διάφορα κοινοβούλια και υποβάλλεται σε προχωρημένο στάδιο της νομοθετικής διαδικασίας— και για να επισημάνουν πτυχές διαφόρων σχεδίων κατ' εξουσιοδότηση και εκτελεστικών πράξεων μέσω ειδικής γνωμοδότησης πρωτοβουλίας. Αυτό καταδεικνύει το

¹²⁸ Για παράδειγμα, το λουξεμβουργιανό Chambre des députés συγκρότησε για πρώτη φορά το 2023 επιτροπή ευρωπαϊκών υποθέσεων. Άλλα κοινοβούλια συνέχισαν τις εσωτερικές μεταρρυθμίσεις το 2023 προκειμένου να είναι σε θέση να ενεργούν αποτελεσματικότερα στο πλαίσιο της διαδικασίας πολιτικής της ΕΕ. Ένα σχετικό παράδειγμα ήταν το ιρλανδικό Seanad Éireann, το οποίο τον Δεκέμβριο του 2022 συγκρότησε επιτροπή ελέγχου των σχεδίων νομοθετικών πράξεων που σχετίζονται με την ΕΕ.

στρατηγικό δυναμικό και την ευελιξία που προσφέρει ο διάλογος μεταξύ των εθνικών κοινοβουλίων και της Επιτροπής.